

RAPORT CERCETARE

“ANALIZA DE NEVOI A POPULATIEI DEFAVORIZATE DIN COMUNITATILE CU ROMI DIN JUD. MEHEDINTI”

1. DESCRIEREA PROIECTULUI DE CERCETARE

Analiza de nevoi a populației defavorizate din comunitățile cu romi din județul Mehedinți a urmărit să identifice diferite tipuri de date de tip sociologic care să fundamenteze viitoare decizii și măsuri care să contribuie la procesul de incluziune socială a cetățenilor de etnie roma aparținând grupurilor vulnerabile, bazat pe nevoile reale ale comunităților.

Principalele obiective urmărite în procesul de culegere a datelor:

- Identificarea principalelor bariere ridicate de accesarea serviciilor publice (medicale, educationale, de locuire, infrastructura) de către populația inclusă în programul de cercetare științifică;
- Identificarea surselor de satisfacție/insatisfacție față de procesul de furnizare a serviciilor publice;
- Evaluarea percepției populației romi vulnerabile față de principalele priorități de dezvoltare la nivel local;

Volumul eșantionului s-a bazat pe principalele localități din județul Mehedinți în care au fost hetero-identificate comunități cu număr semnificativ de romi. În aceste localități, numărul persoanelor de etnie roma a fost de 12950 persoane.

Eșantionul de cercetare a fost format din 232 de gospodării (urban și rural) cu marja maximă de eroare +/-5%, cu un nivel de încredere de 95% determinată cu sistemul de cercetare al Creative Research System survey software, <http://www.surveysystem.com/sscalc.htm>.

Localitățile din jud. Mehedinți în care a fost implementată activitatea de culegere date sunt: Eselnița, Orsova, Simian, Vanjuleț, Jiana, Gogosu, Gruia, Vrata, Garla Mare, Pungina, Tamna, Strehaia, Corcova, Baia de Arama, Corlatel și Drobeta Turnu Severin.

În vederea atingerii acestor obiective, se va realiza o cercetare bidimensională:

- cercetare cantitativă
- cercetare calitativă

Tehnici și metode de colectare de date utilizate

1. Cercetare de tip desk-research (identificarea studiilor anterioare realizate pe această tematică)
2. Cercetare cantitativă prin realizarea și aplicarea la nivelul membrilor comunităților a unui chestionar.
3. Fișa localității prin care am identificat caracteristicile principale ale localităților.
4. Cercetare calitativă prin realizarea de interviuri de profunzime cu reprezentanți ai autorităților publice și cu actorii implicați în procesul de incluziune socială a membrilor comunităților cu romi.
5. Observare directă

Perioada realizării cercetării: 01 iunie- 15 septembrie 2015.

Populația țintă: membrii adulți ai comunităților de romi din județul Mehedinți.

Cercetarea a folosit un model de eșantionare probabilistă, stațial stratificată, în primul stadiu urmărindu-se hetero-identificarea comunităților de romi semnificative numeric din județ prin analiza statisticilor oficiale și discuții cu reprezentanți formali și informalii ai comunităților cu romi din județul Mehedinți.

În al doilea stadiu au fost selectate gospodăriile din fiecare comunitate din localitățile incluse în proiect. Gospodăriile și persoanele care au făcut parte din eșantion au fost selectate aleator ținându-se cont de

următoarele criterii de stratificare: mediul de rezidență, tipul de comunitate (compactă sau diseminată și tradițională/netradițională).

În situația comunităților compacte selecția gospodăriilor s-a realizat după metoda drumului aleator iar în situația comunităților diseminate selecția gospodăriilor se va realiza după metoda bulgărelui de zăpadă. În fiecare gospodărie s-a ales o persoană cu vârsta peste 18 ani, folosindu-se regula zilei de naștere.

Informațiile colectate prin intermediul chestionarului sunt:

- Relationarea la nivel local
- Tipuri și servicii socio-sanitare la nivel locale/județean.
- Locuința și condiții de locuit
- Educație și ocupare
- Priorități pentru comunitate

Prin intermediul fișei comunității s-au cules următoarele informații:

- Caracteristici ale comunităților de romi – număr de romi pe zone/sate, tipul de comunități (comunități compacte, cu populație mixtă etnic etc), tradițională sau nu.
- Caracteristici ale localității – număr de locuitori, număr de medici de familie, număr lucrători/asistenți sociali, număr de dispensare (dacă există), număr de asistente medicale, număr de unități medicale, număr de unități școlare, date privind infrastructura, distanța din comunitatea până la cele mai apropiate servicii publice (medicale, sociale, educationale), date socio-economice

Cercetarea documentară a fost realizată prin analizarea surselor de informare disponibile: statistici oficiale, cadrul legislativ, date deținute de către organizații guvernamentale și nonguvernamentale sau alte tipuri de organizații implicate în problematica romilor, rapoarte de cercetare elaborate anterior. Pentru obținerea informațiilor au fost studiate articole, statistici, rapoarte precum și alte documente disponibile pe internet sau la sediul diverselor organizații, au fost realizate discuții cu reprezentanți ai diverselor instituții și organizații.

În cadrul aceleiași activități a fost realizată și identificarea organizațiilor relevante în domeniul problematicii romilor ai căror reprezentanți au fost intervievați în cadrul componentei calitative a cercetării.

Universul cercetării: câte un reprezentant al Consiliului Județean, Institutiei Prefectului, DGASPC, DSP, AJOFM, respectiv al Primariilor din esantionul cuprins în cercetarea de tip cantitativ și reprezentanți ai societății civile, lideri formali și informali, furnizori de servicii medico-sociale.

Temele interviurilor cu reprezentanți ai autorităților:

- Relationarea la nivel local
- Priorități pentru comunitate
- Situația grupurilor vulnerabile

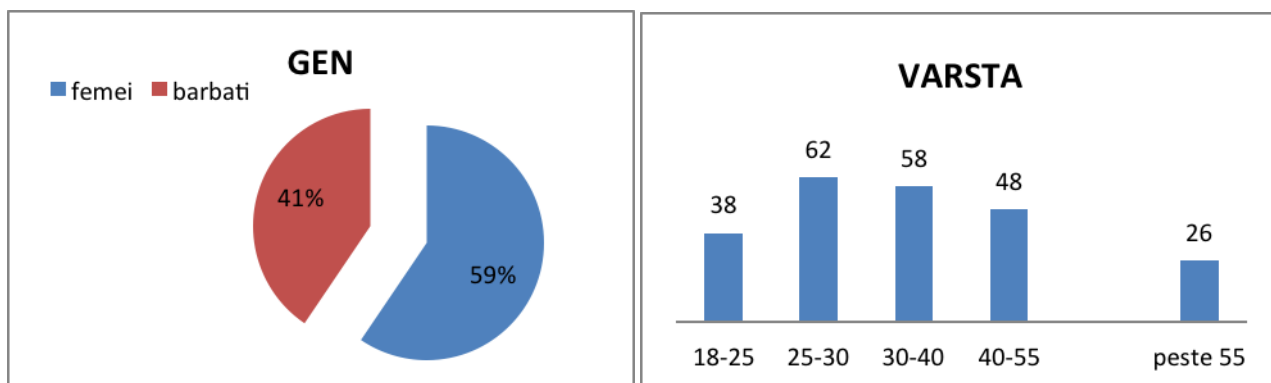
Colectarea datelor/aplicarea chestionarelor s-a realizat cu sprijinul unei echipe de 15 operatori instruiți, cu experiență anterioară în culegerea de date.

2. INTERPRETAREA DATELOR

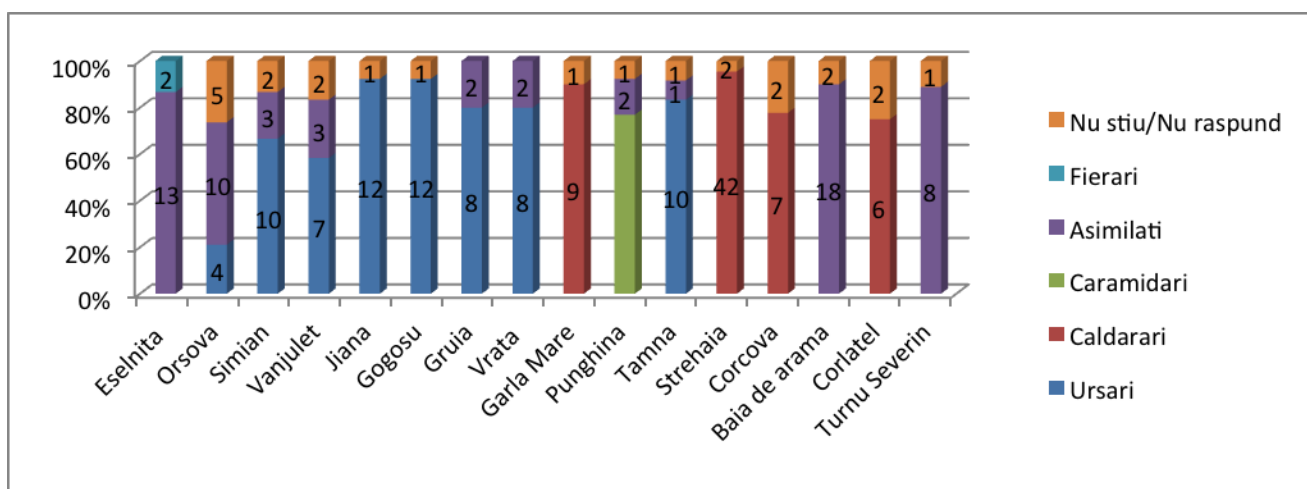
2.1. Rezultate cercetare cantitativa

Date socio-demografice

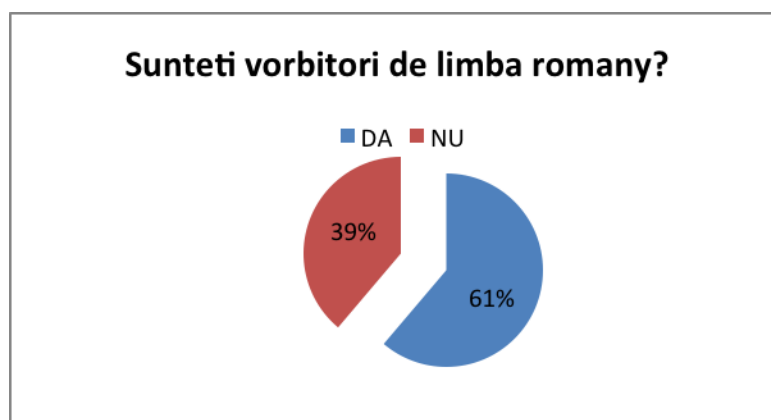
În cadrul cercetării noastre au fost interviuate un număr de 232 persoane de etnie roma, cu vârsta cuprinsă între 18 -60 ani .

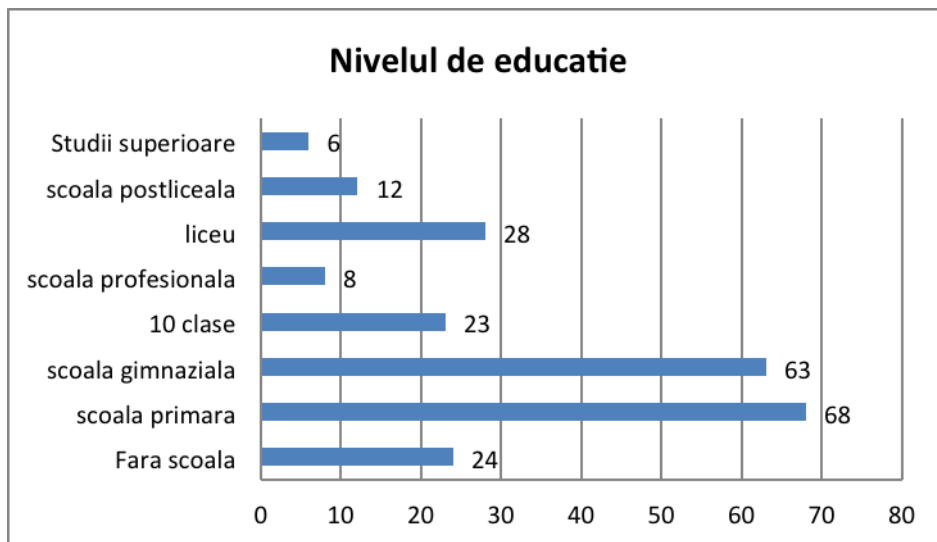
In ceea ce priveste neamul de romi din care fac parte respondentii, regasim urmatoarele neamuri de romi: ursari (30 %), caldarari (27.5%), romi asimilati (23.5%), caramidari (4.5%). Un procent de cca 10% dintre respondenti au mentionat ca nu cunoasc neamul de romi din care fac parte, ei nefiind vorbitori de limba romany sau pastratori ai traditiei si obiceiurilor specifice neamurilor de romi. In cele 16 locatii din jud. Mehedinti in care s-a implementat componenta de culegere a datelor, operatorii de teren au urmarit sa intervieveze atat romi traditionali cat si romi netraditionali.

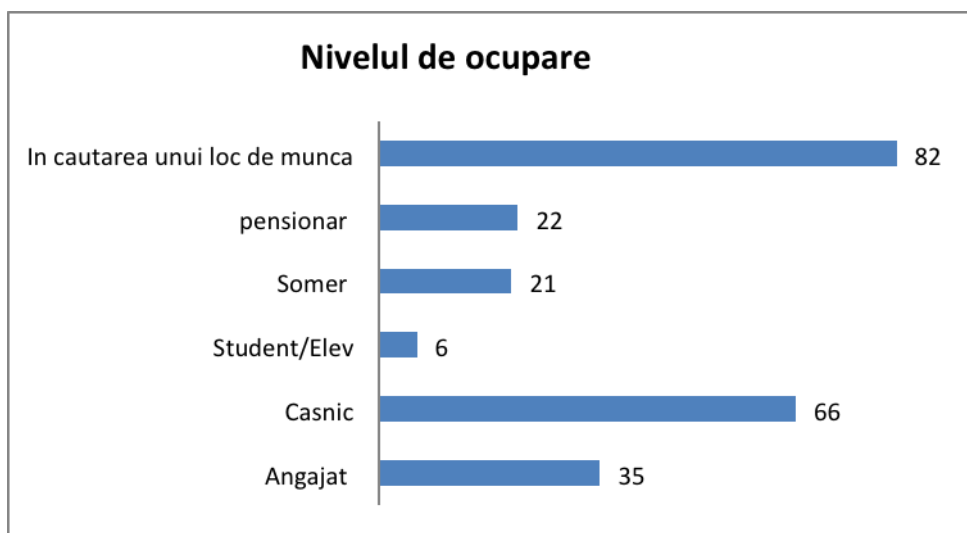
In ceea ce priveste limba romany, din totalul respondentilor, un procent de 61% sunt vorbitori de limba romany, pastratori ai traditiei si culturii romilor.

In ceea ce priveste nivelul de instruire al respondentilor aceasta difera in functie de neamurile de romi din care fac parte respondentii. Conform datelor culese, rezultat faptul ca in randul neamurilor traditionale (caldarari si ursari) in care se pastreaza limba, portul si traditiile/obiceiurile specifice acestora, nivelul de instruire al respondentilor se incadreaza in limita nivelului de invatamant gimnazial. In randul respondentilor netraditionali, media nivelului de instruire a beneficiarilor se incadreaza in limita studiilor liceale ,in urban, si in rural in limita studiilor obligatorii (8-10 clase).

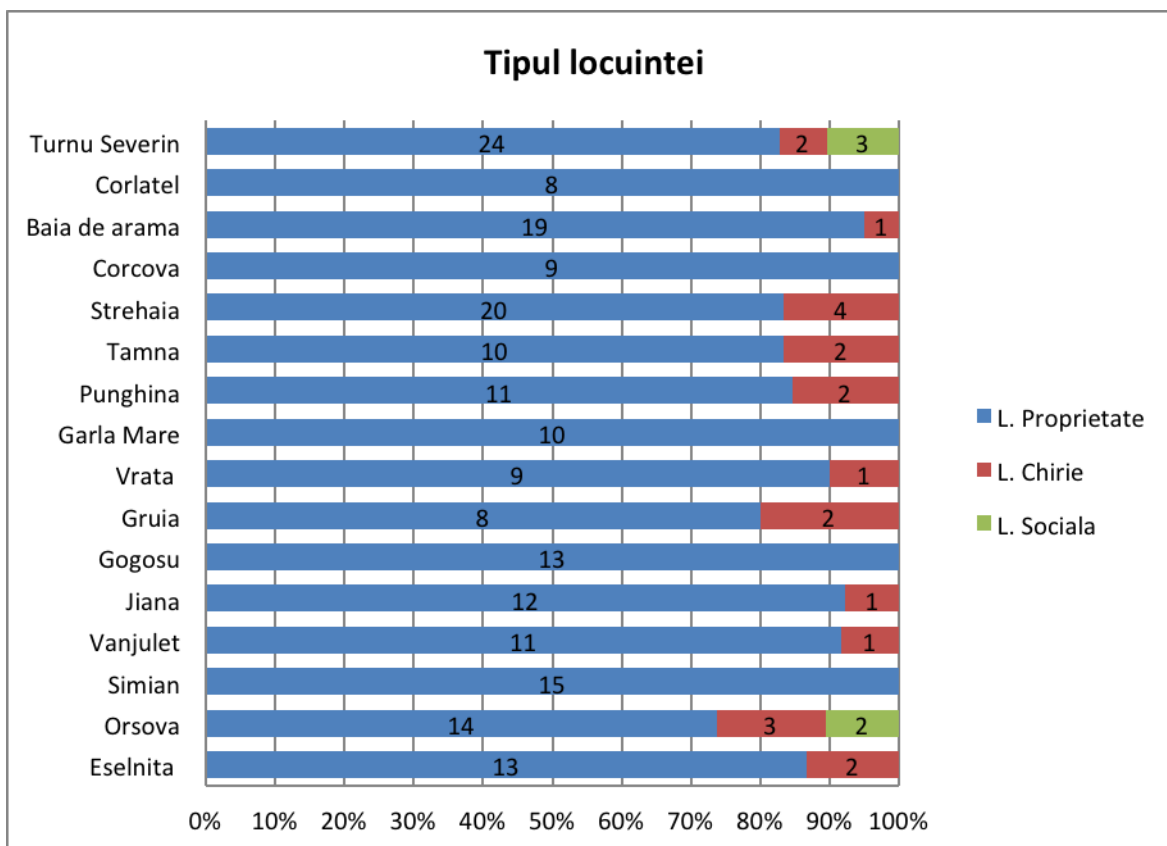

Cu privire la ocupatiile persoanelor intervievate, conform datelor centralizate rezulta faptul ca peste 63% dintre respondenti sunt persoane aflate in cautarea unui loc de munca (35%) si persoane casnice (28.5%). Principalele surse de venit ale respondentilor sunt venitul minim garantat si alocatiile copiilor (53%), munca de zilier fara forme legale in agricultura si in constructii (18%) precum si resurse provenite de la rude din strainatate sau familia extinsa (8%).

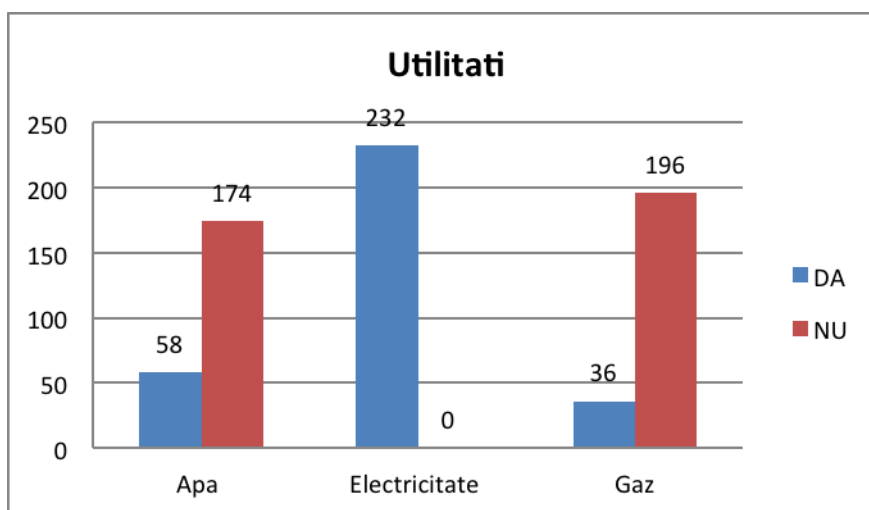

In ceea ce priveste satisfactia cetatenilor cu privire la sursele de venit pe care le au, peste 62% dintre respondentii au mentionat ca veniturile realizate nu le ajung nici pentru strictul necesar. Diferenta de 38%, in special din randul romilor asimilati, au mentionat ca veniturile realizate le ajung doar numai pentru strictul necesar.

Marea majoritate a beneficiarilor (peste 72%) locuiesc in locuinte aflate intr-o zona aflata la marginea localitatii (in mediul rural, respondetii locuiesc in zona compacta cu alte familii rome), in locuinte proprietate personala (88%), cu un nivel acceptabil din punct de vedere al starii locuintei.

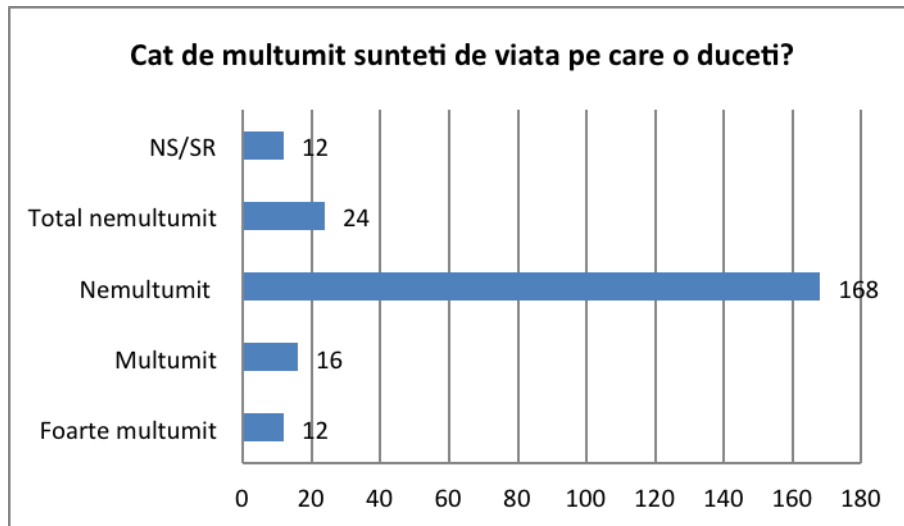
In ceea ce priveste utilitatile gospodariilor, observam ca in mediul rural, locuintele romilor sunt racordate doar la energie electrica si in cazuri izolate (ex. Eselnita, Gruia) precum si in mediul urban, locuintele sunt racordate si la reseaua de apa (25% dintre respondenti au mentionat ca sunt racordati la apa) si gaz (15%).

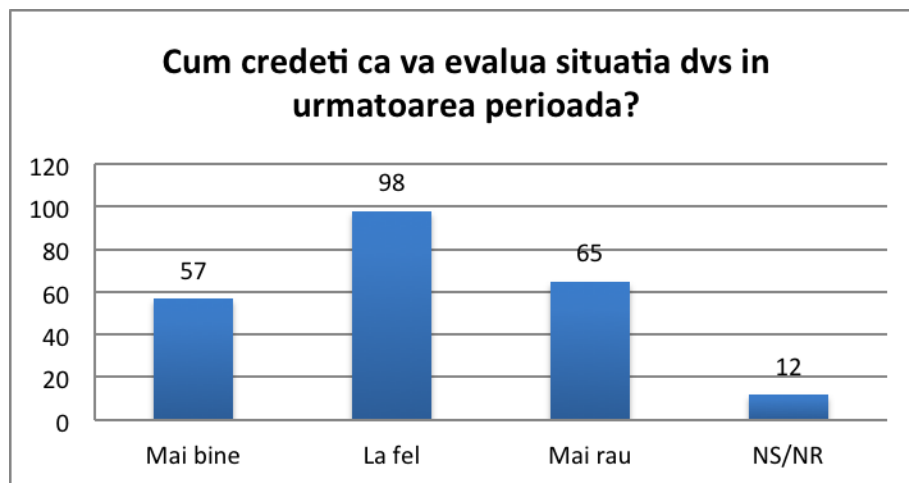
In general locuintele sunt dotate cu frigider (56%), TV (68%), masina de spalat (11%), telefon mobil (69%), calculator (9%), aragaz (85%) si autoturism (6%). Au fost inregistrate si cazuri (8 cazuri) in care respondentii au mentionat ca nu detin nici un bun din cele enuntate de catre operatorul de teren.

A. Relationarea cu autoritatile locale

Luand in considerare toate aspectele ce tin de viata din comunitate, analizand datele culese din teren, constatam ca respondentii sunt nemultumiti (72%) si total nemultumiti (11%) de viata pe care o duc.

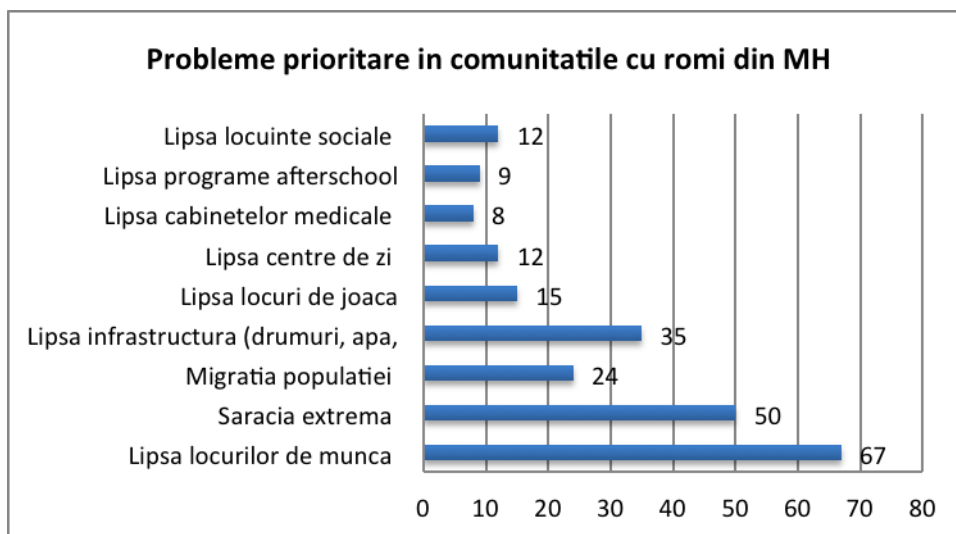

Totodata, in ceea ce priveste evolutia situatiei lor in perioada urmatoare, 24% dintre respondenti au mentionat ca sunt optimisti cu privire la schimbarea situatiei lor, 42% considera ca situatia va fi la fel si 28% considera ca situatia va evolua in rau. Daca analizam indicatorul "mai bine" si indicatorul "mai rau", constatam ca la nivelul judetului Mehedinti, in comunitatile cu romi, populatia de etnie roma se imparte in doua categorii: persoane apartinand populatiei de etnie roma optimiste (situatie datorata nivelului de instruire si situatia veniturilor, persoane care locuiesc in mediul urban cu acces la servicii si oportunitati) si persoane de etnie roma realiste, care se confrunta cu un grad ridicat de saracie datorat nivelului minim de educatie, locuiesc in mediul rural, cu acces limitat la oportunitati de informare.

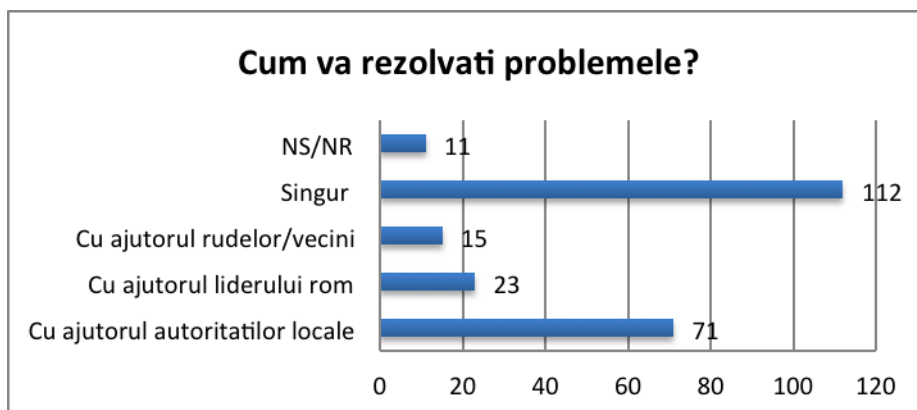

Din punctul de vedere al respondentilor, persoanele cu notorietate din comunitate sunt: Primarul (24%), Viceprimar (16%), liderul rom (32%), asistentul social (12%), Preot (8%), reprezentant ONG (4%), consilier local (4%).

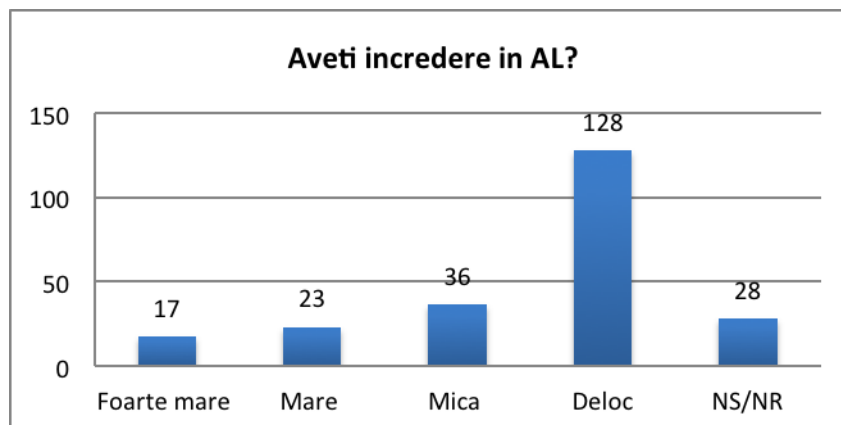
Principalele probleme cu care se confrunta populatia de etnie roma din Mehedinti sunt: Lipsa locurilor de munca (28%), saracie extrema (22%), migratia populatiei si fortei de munca (11%), lipsa infrastructurii in comunitate (15%), lipsa locurilor de joaca pentru copii (7%), lipsa unor centre de zi pentru copii si batrani (5,5%) care sa le permita adultilor (persoanelor apte de munca) sa isi caute un loc de munca, lipsa cabinetelor medicale/lipsa medici si personal medical (3,5%), lipsa unor programe de afterschool (3,8%) pentru copii care sa contribuie la reducerea decalajului educational intre romi si neromi si reducerea ratei abandonului scolar, lipsa locuintelor sociale (5,2%) care sa permita familiilor tinere sa se dezvolte.

In general, oamenii din comunitatile in care s-a realizat cercetarea isi rezolva problemele singuri (48%) sau cu ajutorul autoritatilor locale (31%). Liderul rom din localitate sau rudele/vecinii contribuie in foarte mica masura in procesul de rezolvare a problemelor al membrilor comunitatilor cu romi.

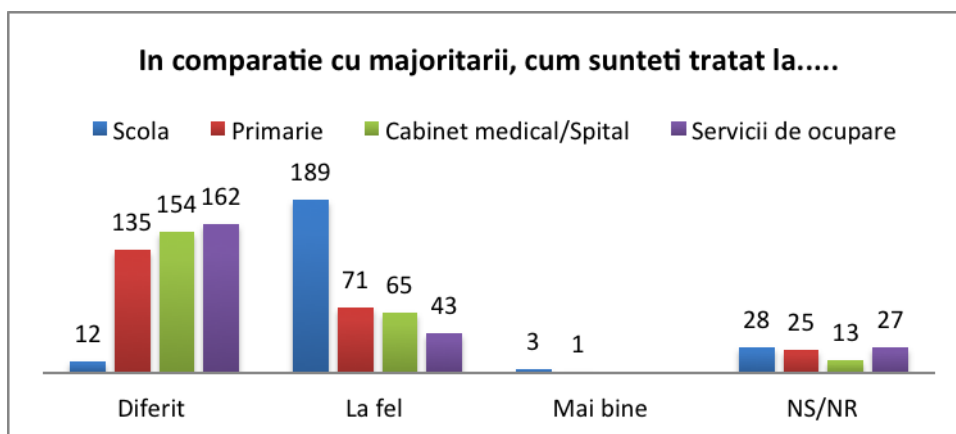

In ceea ce priveste increderea in autoritatile locale, in comunitatile in care am realizat sondajul de opinie, constatam doua tipuri de pareri: cetateni de etnie roma care au incredere foarte mare si mare (17,25%) in autoritatile locale (in general in comunitatile rurale mici) si cetateni de etnie roma (peste 55%) care nu au incredere deloc in rolul autoritatilor locale in procesul de rezolvare a probemelor lor (in comunitatile rurale cu un numar semnfcativ de romi si in comunitatile urbane). Un numar semnificativ de respondenti au refuzat sa raspunda la aceasta intrebare.

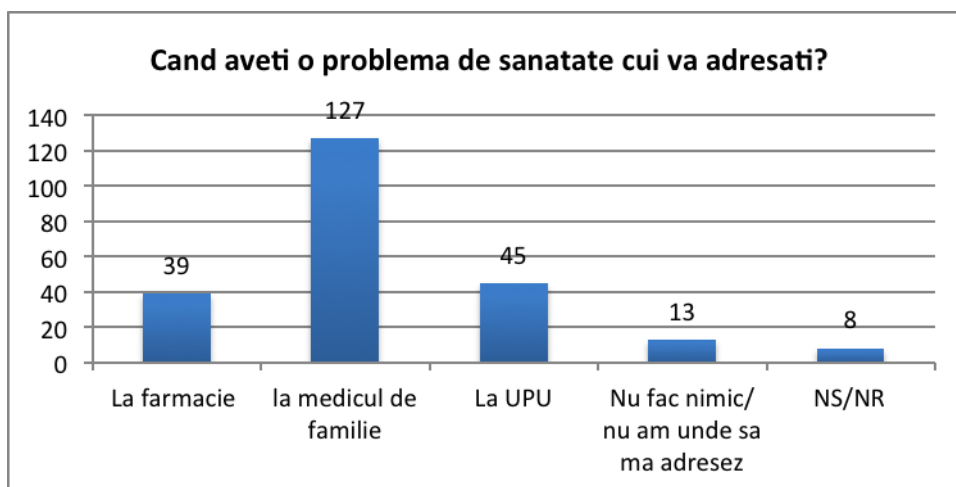
In general, atunci cand se iau decizii importante pentru comunitate, cetatenii de etnie roma nu sunt intrebi de catre autoritatile locale. Peste 78% dintre respondenti au mentionat ca nu sunt intrebatii atunci cand se iau decizii care le afecteaza traiul de zi cu zi din comunitate. Totodata, peste 87% dintre respondenti considera foarte important ca autoritatile locale sa ii consulte/informeze atunci cand se ia o decizie importanta pentru comunitatea in care acestia traiesc.

In ceea ce priveste tratamentul diferentiat al romilor la serviciile publice, in general, respondentii considera ca sunt tratat diferent atunci cand acceseza serviciile publice. Peste 58% dintre respondenti mentioneaza ca sunt tratati diferit atunci cand se adreseaza serviciilor oferite de primarie, 66% mentioneaza ca sunt tratati diferit atunci cand se adreseaza serviciilor medicale, 68% mentioneaza ca sunt tratati diferentiat atunci cand se adreseaza serviciilor de ocupare (atat de catre institutii cat si de catre angajatori). O situatie pozitiva o intalnim in cazul sevicilor de educatie (scoli, licee) unde peste 80% dintre respondenti considera ca nu sunt tratati diferentiat atunci cand se adreseaza sistemului de invatamant.

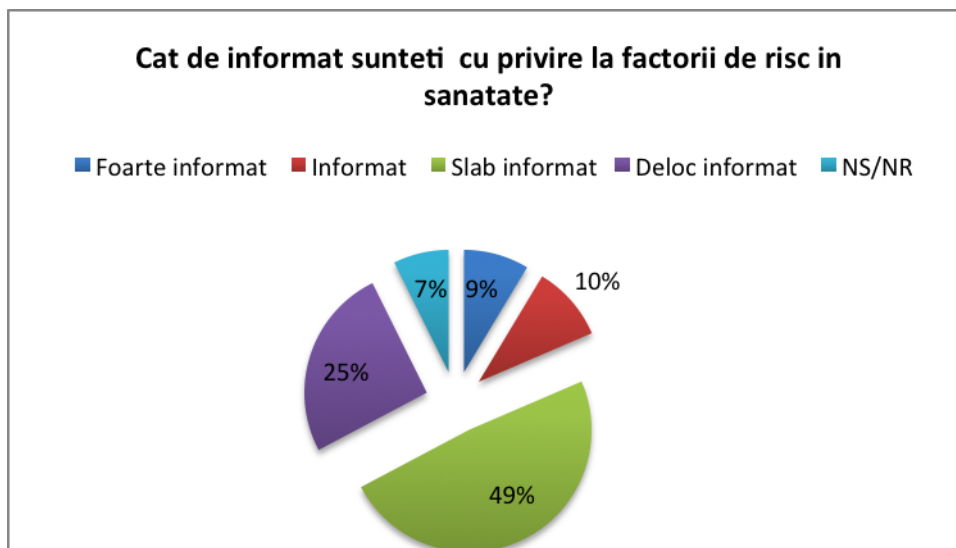
B. Educatie sanitară și acces la servicii medicale

Din raspunsurile procesate a rezultat faptul ca peste 68% dintre respondenti sunt inscrisi pe lista unui medic de familie. Migratia persoanelor este un factor care influenteaza procesul de inscriere pe lista unui medic de familie, 23% dintre respondenti au mentionat ca nu sunt inscrisi pe lista unui medic de familie deoarece, in ultimul an, au calatorit in strainatate si nu si-au platit asigurarea de sanatate. In marea majoritate a cazurilor, calitatea de asigurat medical este dobandita prin intermediul ajutorului social (58%), pensii (21%), plata CAS din salarii (11%), contract cu CAS (6%).

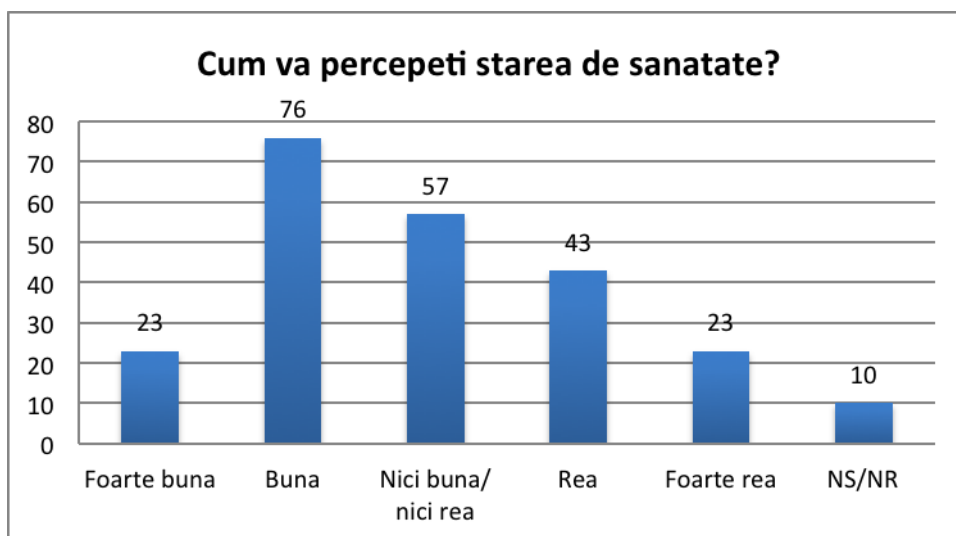

Cand au o problema de sanatate, marea majoritate a respondentilor (peste 53%) au mentionat ca se adreseaza serviciilor unui medic (medic de familie sau medic la unitatea de primiri urgente in cazul respondentilor din urban). Sunt inregistrate si raspunsuri in care respondentii mentioneaza ca nu fac nimic pentru ca nu au unde sa se adreseze (6%) sau apeleaza la serviciile unui farmacist (16,5%).

Din punct de vedere al educatiei sanitare, marea majoritate a respondentilor (peste 70%) au mentionat faptul ca sunt slab informati sau deloc informati atunci cand este vorba de factorii care influenteaza starea de sanatate.

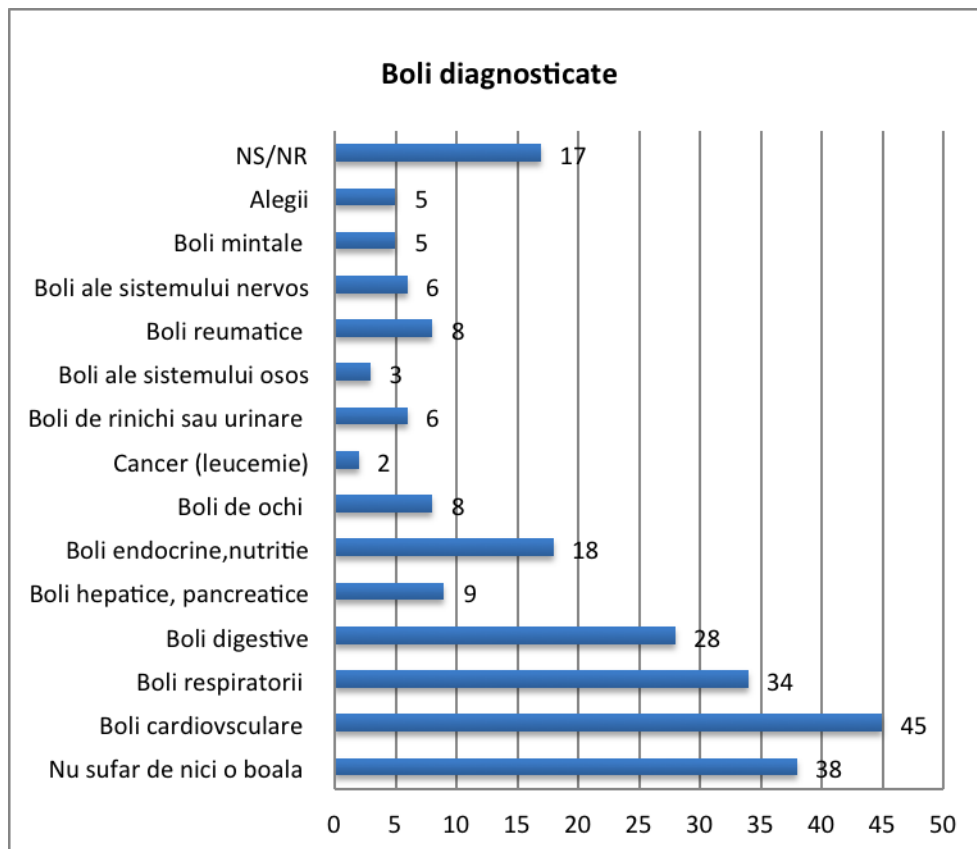

În ceea ce priveste percepția respondenților cu privire la starea actuala de sănătate, peste 45% dintre respondenții își apreciază starea de sănătate ca fiind buna si foarte buna. Acesta situatie ne determina sa afirmăm că, in lipsa unui diagnostic sau a simptomelor unei boli, romii sunt mai optimiști în aprecierea stării de sănătate.

In schimb, in ceea ce priveste perceptia starii de sanatate in viitor, respondentii nu mai sunt atat de optimisti, valorile inregistrate oferindu-ne posibilitatea sa interpretam ingrijorarea acestora cu privire la viitor (29% dintre respondenti considera ca in viitor starea lor de sanatate va fi la fel, 26% dintre respondenti considera ca starea lor de sanatate in viitor va mult mai proastra). Peste 40% dintre respondenti au evitat sa raspunda la acesta intrebare.

In ceea ce priveste bolile cu care au fost diagnosticati respondentii, mentionam ca in cele 16 localitati predomina bolile cardiovasculare (19.5%), bolile respiratorii (14.5%), boli digestive (12%) si bolile endocrine, nutritie si metabolism (7.5%) Valori ingrijoratoare regasim si la indicatorul boli hepatice, pancreatice unde mai mult de 8.5% dintre respondenti au mentionat care au fost diagnosticati de medic cu aceste afectiuni. Bolile reumatice, ale sistemului osos, bolile sistemului nervos si bolile mintale/psihice se regasesc printre respondenti insa cu valori individuale mai mici de 5%.

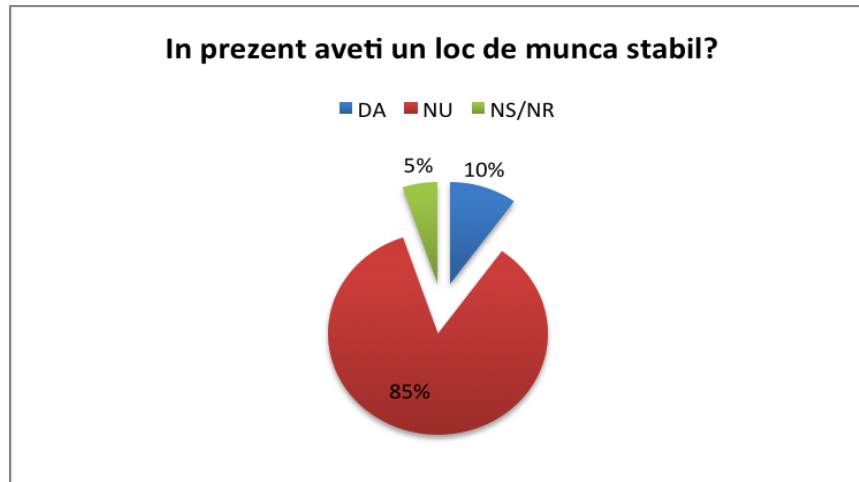

Cu privire la modalitatea de informare a respondentilor cu privire la probleme de sanatate, respondentii au mentionat ca se informeaza la medicul de familie (28%), prieteni/rude (24%), mediator/AMC (22%) si asistent medical (19%). O alta sursa importanta de informare in comunitatile cu romi o constituie programul mediatorilor sanitari si al asistentilor medicali comunitari. In localitatile in care exista mediatori sanitari observam ca respondentii au mentionat mediatoarul sanitar si asistentul medical comunitar ca o persoana resursa in comunitate si ca principala sursa de informare cu privire la problemele de sanatate (22%). In comunitatile in care am efectuat cercetarea, sursele mass media/TV/Radio/Internet nu constituie o sursa principala si sigura de informare pentru respondenti.

C. Situatia ocuparii

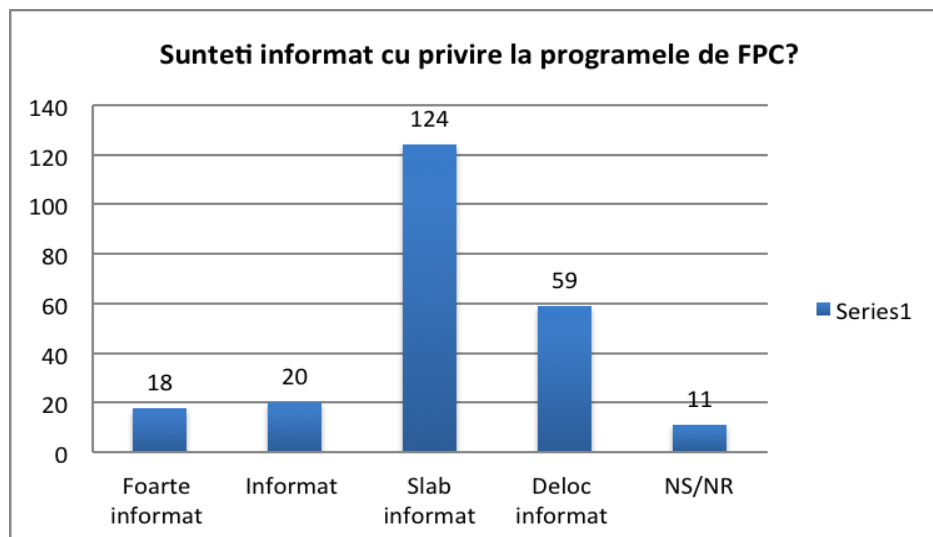
In ceea ce priveste problemele care afecteaza traiul zilnic al membrilor comunitatilor cu romi din Mehedinti, lipsa locului de munca (lipsa unei surse de venit stabile) este una dintre problemele prioritare (68% dintre respondenti au raspuns ca lipsa locului de munca este o problema care afecteaza atat individul cat si comunitatea).

Lipsa unui loc de munca stabil afecteaza in proportie de 85% respondentii. Principalele cauze care conduc la aceasta situatie sunt: lipsa pregatiri profesionale (28%), lipsa locurilor de munca la nivel local (23%), lipsa oportunitatilor antreprenoriale la nivel local (17%), discriminarea la locul de munca (12%), lipsa programelor de pregatire profesionala si incluziune pe piata fortei de munca (11%).

Din raspunsurile primite a rezultat faptul ca exista interes din partea respondentilor de a participa la programe de pregatire profesionala si incluziune pe piata fortei de munca (62%) insa adaptate nivelului lor de instruire/educatie. Una dintre barierele mentionate de respondenti in procesul de incluziune pe piata fortei de munca este lipsa educatiei care sa permita participarea la cursuri de pregatire conform normelor ANC (32%).

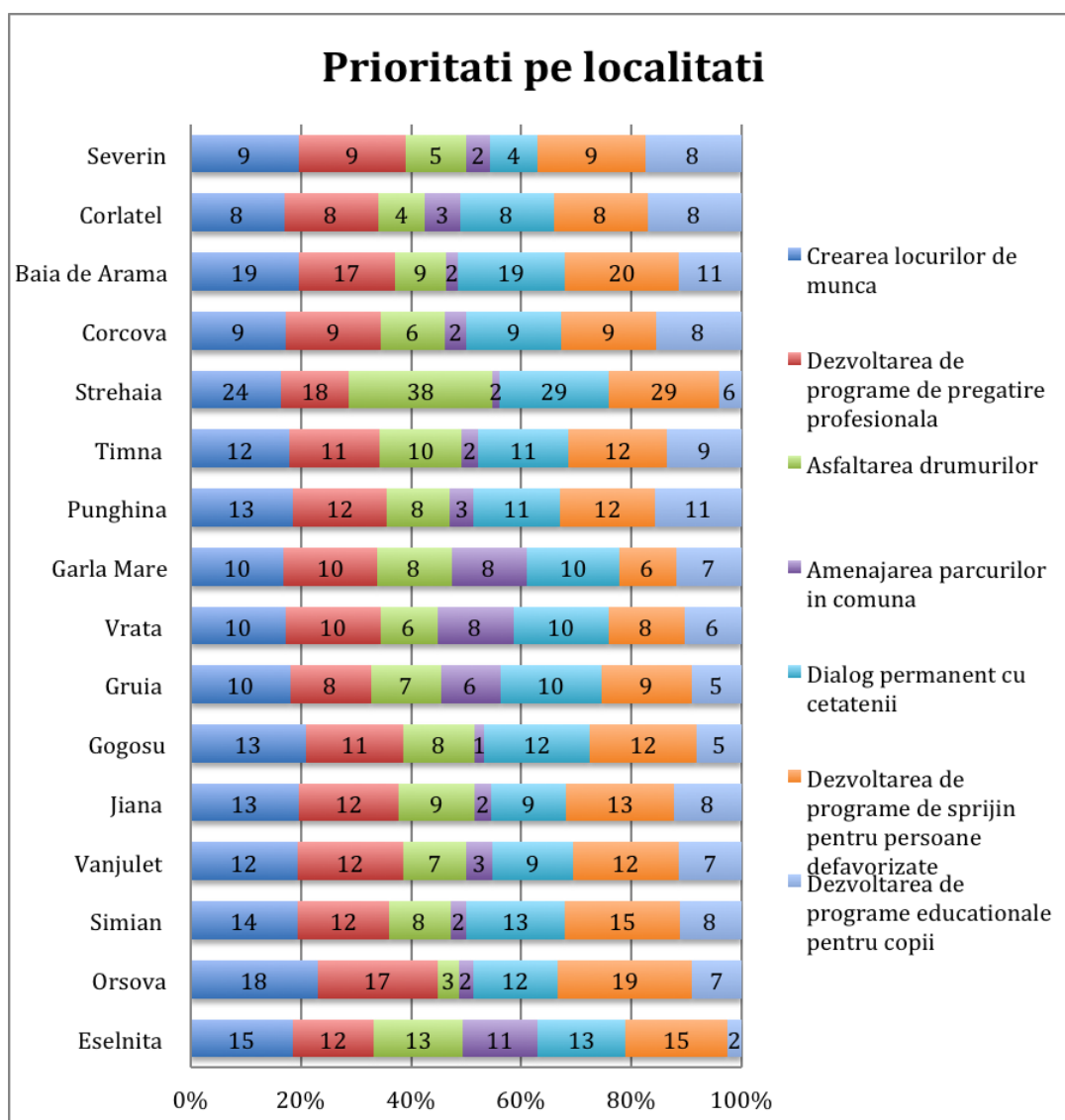
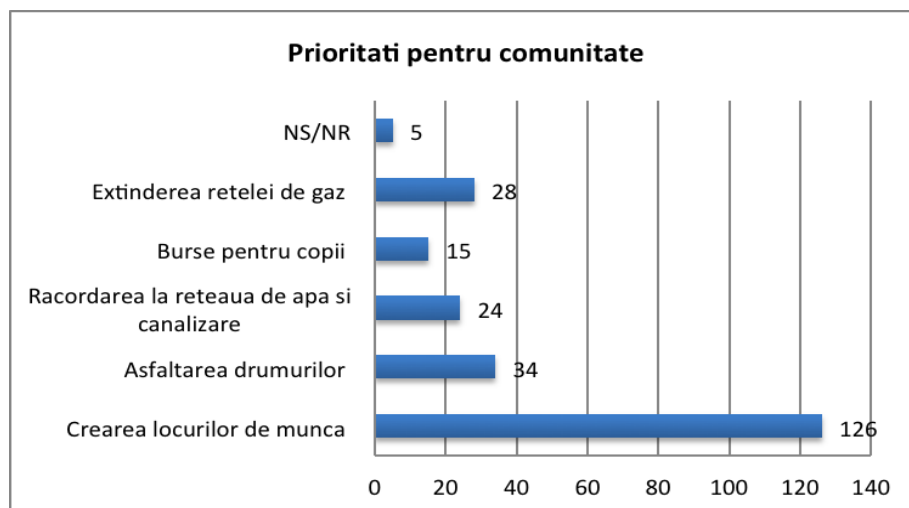
In ceea ce priveste nivelul de instruire/informare al respondentilor cu privire la programele de formare profesionala si insertie pe piata fortei de munca, constatam ca peste 78% dintre respondenti nu detin informatii despre acest tip de activitate derulat de autoritatile competente (AJOFM sau ONG-uri).

D. Prioritati pentru comunitate

Din punctul de vedere al respondentilor, pentru perioada urmatoare, autoritatile locale si judetene din Mehedinti trebuie sa aiba ca prioritate principal crearea locurilor de munca (54%) si incluziunea pe piata fortei de munca a persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca.

Imbunatatirea infrastructurii comunitare (asfaltare, pietruire, racordare la energie electrica, apa si canalizare, gaz) precum si programe sociale adresate copiilor (burse scolare) sunt prioritati la fel de urgente din punctual de vedere al respondentilor.

2.2. Rezultate cercetare calitativa

a) Interviu cu reprezentatii autoritatilor locale

Una dintre componentele importante in cadrul cercetarii calitative, o reprezinta interviurile realizate cu reprezentatii autoritatilor locale din cele 16 localitati incluse in program. Astfel, in cadrul acestei activitati, operatorii de teren au discutat cu 8 primari, 3 viceprimari, 3 secretari primarie, 2 consilieri locali alesii.

In general, la intrebarea *“cat de multumiti sunteti de viata care o duceti?”*, marea majoritate a respondentilor au mentionat ca sunt multumiti de viata pe care o duc in localitate, datorita statutului de reprezentant al autoritatii locale, insa sunt si foarte multe aspecte legate de localitate care ii nemulumesc. De exemplu, problemele oamenilor din comunitate care se adreseaza serviciilor primariei, sunt aspecte care ii nemulumesc din punct de vedere profesional deoarece *“...nu avem capacitate sa le rezolvam problemele oamenilor si asta ma nemulumeste foarte mult...”* (primar AL). Un motiv care ii determina sa afirme ca sunt multumiti de viata pe care o duc il reprezinta si faptul ca, pe langa activitatile pe care le desfasoara in primarie, un procent semnificativ dintre acestia sunt implicati si in alte activitati (agricultura, antreprenariat) care le aduc un venit in plus. *“...ca sa am viata pe care o am, dupa programul de la primarie, ma ocup si de un magazin care ma ajuta sa duc un trai decent impreuna cu familia mea...”* (viceprimar AL).

La intrebarea *“cat de multumiti sunteti de viata care o duc oamenii din localitate?”*, respondentii au mentionat ca sunt ingrijorati de situatia oamenilor din localitatile lor. *“...saracia si lipsa veniturilor sunt probleme care ii afecteaza foarte mult pe membrii comunitatii noastre, indiferent de etnie...”* (primar AL). Problemele legate de lipsa locurilor de munca, lipsa veniturilor stabile, migratia populatiei precum si probleme de infrastructura, sunt mentionate de toti respondentii nostrii ca fiind probleme prioritare care trebuie abordate imediat in vederea asigurarii unui trai decent al oamenilor. *“...ei vin la primarie sa-i ajut, dar nu am cum sa ii ajut. Nici noi nu avem buget sa asiguram o bursa, un ajutor de urgenta, ceva ca sa ajutam oamenii...”* (secretar AL). In general in localitatile rurale, *“...majoritatea locuitorilor traiesc din agricultura, din cresterea animalelor, iar altii au cate un membru din familie plecat in strainatate care sustine financiar toata familia...”* (secretar AL). Insa aceste surse de venit nu sunt sustenabile si nu reusesc sa acopere necesarul unui trai decent pentru o familie.

In ceea ce priveste optimismul respondentilor cu privire la evolutia lucrurilor la nivel local, constatam ca in cvasimajoritatea cazurilor, respondentii au incercat sa evite raspunsul la acesta intrebare. Marea majoritate au mentionat ca *“... fara locuri de munca este putin probabil sa credem ca la nivel local situatia se va imbunatati in randul membrilor comunitatilor locale. Majoritatea locuitorilor traiesc din venitul mediu garantat, 500 de persoane primesc ajutor social dintre care 400 de beneficiari sunt de etnie roma. Speram ca o sa vina investitori si la noi in localitate care vor face locuri de munca. Avem o promisiune de la un strain care a concesionat 50 ha de pamant promitand ca o sa dezvolte o afacere cu cresterea viermilor de matase...”* (secretar AL). O alta problema care ar putea afecta viata oamenilor in bine o reprezinta infrastructura din localitate. *“...Speram ca lucrurile sa evolueze in bine pentru ca intentionam sa ne implicam in multe proiecte de infrastructura, sa reabilitam drumurile, sa extindem retea de apa si canalizare, retea de energie electrica...”* (consilier AL).

Referitor la problemele prioritare din localitate, respondentii au mentionat ca problema prioritara *“ ... Lipsa apei curente, a canalizarilor , o problema care ne impiedica sa evoluam atat ca oameni cat si ca localitate...”* (primar AL). Din discutiile purtate cu reprezentatii autoritatilor locale constatam ca in opinia lor, principalele probleme ale comunitatii sunt legate de infrastructura, astfaltare de drumuri, canalizare, retea electrica si apa. Pe plan secundar apar si problemele legate de actele de proprietate, lipsa locurilor de munca, programe si proiecte adresate cresterii ratei de ocupare, programe si proiecte adresate tinerilor si varstnicilor din comunitate.

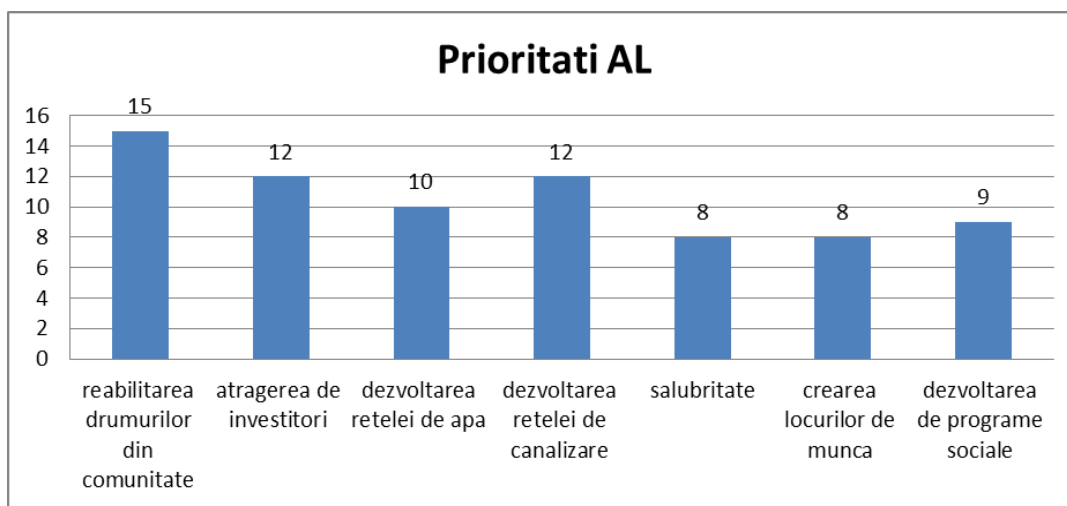
Referitor la implicarea autoritatilor locale in procesul de rezolvare a problemelor cetatenilor, reprezentatii autoritatilor locale au mentionat faptul ca institutia face totul posibil ca sa satisfaca nevoile cetatenilor. *“In principal oamenii sunt multumiti de felul in care se implica primaria in problemele lor. Sunt si persoane nemulumite pentru ca au alte asteptari de la noi. Noi nu avem cum sa rezolvam problema gasirii unui loc de munca insa putem sa-i indrumam catre servicii de specialitate”* (viceprimar AL). Sunt autoritati locale care fac eforturi sa vina in sprijinul cetatenilor prin intermediul lucratorilor din cadrul primariei. *“...Daca vreo*

persoana varstnica are nevoie de o adeverinta pentru care trebuie sa se deplaseze intr-un anumit loc trimitem un lucrator al Primariei sa o ridice. Pentru declaratiile anuale la APIA punem la dispozitia oamenilor transportul pentru a se putea deplasa si a ajunge in timp util...” (primar AL). Sunt inregistrate si cazuri extreme in care autoritatea locala s-a implicat pentru a sprijini cetatenii din localitate. De exemplu in localitatea Gruia, autoritatea locala s-a implicat intr-un proces de recuperare a unui copil de etnie roma, aflat in ingrijirea statului Italian, al carei mama a fost arestatata in Italia. “...Statul Italian i-a luat copilul acestei tinere, iar Primaria Gruia a facut anchete sociale si multe alte demersuri pentru a recupera copilul...” (secretar AL).

In ceea ce priveste increderea reprezentatilor autoritatilor locale in membrii comunitatilor cu romi din jud. Mehedinti, din discutiile purtate cu acestia a rezultat faptul ca, in marea majoritate a cazurilor, intre autoritatea locala si cetateni exista o relatie bazata pe incredere si respect reciproc. “...avem o relatie buna cu romii, bazata pe incredere si respect. Avantajul nostru este ca avem consilieri buni care lucreaza si colaboreaza bine cu ei si ii informeaza mereu despre proiectele care mai apar in comuna...” (primar AL). Sunt si cazuri in care reprezentatii autoritatilor locale mentioneaza ca nu au incredere in membrii comunitatilor cu romi. “...nu am incredere in ei. Dupa ce ii ajuti te uita si apoi iti mai fac si reclamatii. Au fost cazuri cand am apelat si la politie ca sa tempereze niste romi care au devenit violenti pentru ca nu am putut sa le eliberam actele de nastere...” (viceprimar AL).

In ceea ce priveste deciziile luate in beneficiul comunitatii, toti respondentii au mentionat ca se consulta cu populatia inainte de luarea deciziilor si ca este necesar ca cetatenii sa fie consultati de AL inainte de luarea deciziilor pentru a evita posibile conflicte. Metodele difera de la o localitate la alta. “...organizam intalniri la primarie si invitam populatia sa participe...” (secretar AL), “...avem consilieri din fiecare sat care au obligatia sa informeze populatia...” (consilier local), “... punem anunt la primarie si ii invitam la sedintele consiliului local...” (primar AL), “...in localitate exista mediator sanitar, mediator scolar care se implica atat in transmiterea de informatii in comunitatile de romi cat si in rezolvarea unor probleme ale acestora...” (primar AL), “...avem trei consilieri locali romi care trebuie sa ii informeze si sa se consulte cu oamenii lor cu privire la deciziile impartate care se iau...” (consilier local).

Referitor la prioritatile pentru comunitatile cu romi, acestea sunt: reabilitatea drumurilor, dezvoltarea retelei de canalizare, atragerea de investitori, dezvoltarea retelei de apa, salubritate, crearea locurilor de munca, dezvoltarea de programe sociale.

Cu privire la situatia grupurilor defavorizate din localitatile in care s-a realizat cercetarea, respondentii au mentionat urmatoarele categorii: romii beneficiari ai ajutorului social, copii romi din familiile care migreaza in strainatate, batranii aflati in intretinerea tinerilor plecati in strainatate, persoane cu handicap si persoanele pensionate pentru incapacitate temporara de munca. Pentru a contribui la reducerea vulnerabilitatii acestor categorii de persoane defavorizate, reprezentatii autoritatilor locale au mentionat ca *"...fac tot ce este posibil in conformitate cu legislatia pentru a le oferi sprijin. Avem mediatori sanitari, experti romi care trebuie sa ii ajute. Sunt si cazul in care nu putem face nimic pentru ca nu este in datoria noastra, a primariei. Atunci ii indrumam catre alte institutii..."* (primar AL). Politicile publice adresate acestor categorii de populatie nu sunt adaptate la nivel local deoarece nu exista finantare. In strategiile de dezvoltare locala nu se regasesc masuri specifice pentru aceste categorii de populatie deoarece aceste documente sunt realizate de obicei de firme de consultant fara a avea o baza reala. *"...noi am lucrat cu o firma care ne-a ajutat sa facem aceasta strategie de dezvoltare locala."* (secretar AL).

Concluzia principala rezultata ca urmare a discutiilor cu reprezentatii autoritatilor locale conduce la ideea ca autoritatile publice locale nu au capacitatea de a gestiona problematica populatiei defavorizate. Documentele de politici publice adresate acestei categorii de populatie nu sunt cunoscute si aplicate la nivel local, chiar daca, din punct de vedere al discursului public, autoritatea locala pare interesata/implicata in procesul de rezolvare a problemelor.

b) Interviu cu reprezentatii autoritatilor judetene

In cadrul acestei activitati, operatorii de teren au intervievat reprezentatii urmatoarelor institutii: Consiliul Judetean, Institutia Prefectului jud. Mehedinti, AJOFM, Directia de Sanatate Publica, Inspectoratul Scolar Judetean si DGASPC.

Institutia Prefectului judetului Mehedinti

Interviul s-a realizat cu d-l Draghia Nicolae, Prefectul judetului Mehedinti.

Institutia Prefectului judetului Mehedinti se implica activ in procesul de incluziune sociala a persoanelor de etnie roma din judet prin coordonarea Biroului Judetean pentru Romi, coordonarea procesului de realizare a strategiei judetene pentru romi, coordoneaza activitatea comisiei romano – franceze prin oficiul francez de imigranti pentru revenirea in judetul Mehedinti a populatiei rome, dezbate strategii de dezvoltare a proiectelor de sanatate si invatamant in judet pentru persoanele de etnie roma.

Din punctul de vedere al respondentului, principalele probleme cu care se confrunta populatia de etnie roma sunt: *"Integrarea copiilor in invatamantul de zi; Probleme in domeniul sanatatii prin neparticiparea acestora la actiunile de prevenire sanitara; Raporturi neconventionale cu populatia majoritara, romii fura, comit acte de violenta; Tendinta romilor spre izolare in zone necontrolabile; Lipsa actelor de identitate intalnita la unii romi datorata tot acestei izolari ale acestora; Lipsa certificatelor de nastere la copiii romi atat din nestiinta cat si din teama pierderii autonomiei totale asupra copiilor..."*.

Insa, raportat la problemele mentionate mai sus, respondentul considera ca cea mai importanta problema o constituie *"...lipsa constientizarii cetatenilor de etnie roma ca au aceleasi drepturi ca majoritarii si trebuie sa se comporte ca atare. In anumite cazuri se abuzeaza de o cerere de drepturi care exced drepturile majoritarilor..."*.

Referitor la politicile publice pentru romi, respondentul considera ca *"... aceste politici au avut o influenta buna asupra romilor, au produs o serie de schimbari in bine, cu ar fi: Cuprinderea in invatamantul*

obligatoriu a copiilor romi; Realizarea unor constructii cum ar fi case personale in localitatile de unde provin; Integrarea in viata sociala si politica cetatenilor romi cu candidaturi pe liste de partid, consilieri la primarii, functionari publici...".

Din punctul de vedere al respondentului, *"...politica de insertie a fost cea mai buna masura pentru ca a impus un plan interguvernamental care a dus la stabilitatea populatiei si accesul organizatiilor rome in domeniul accesarii fondurilor europene..."* si cele mai slabe masuri sunt constituie din *"... Masurile care au vizat sprijinul material direct, banii dati pentru realizarea unor obiective sociale, au luat banii, i-au folosit in alte scopuri si au plecat..."*.

In ceea ce priveste masurile cu un impact major luate in domeniul sanatatii populatiei rome, respondentul a mentionat *"...introducerea in organigrama unitatilor administrativ teritoriale a mediatorilor sanitari. Acestia (MS) au rol foarte important in transmiterea de informatii legate de probleme de sanatate, metode de prevenire a unor boli..."*. Totodata, respondentul mentioneaza importanta rolul consilierilor pe problemele romilor din institutii, ca un impact pozitiv in procesul de mediere a relatiei dintre institutii si persoanele de etnie roma.

Din punctul de vedere al respondentului, principalele organisme responsabile de realizarea si implementarea politicilor publice sunt: *"...Guvernul Romaniei, institutiile judetelor deconcentrate, Biroul Judetean pentru Romi, Directia de sanatate Publica Judetean..."*. La nivel judetean exista o preocupare permanenta pentru promovarea si rezolvarea problematii persoanelor de etnie roma, *"... DSP avand un departament special care coordoneaza accesul romilor la serviciile de sanatate..."*.

In ceea ce priveste implicarea organizatiilor romilor de la nivel central si local, respondentul nu a dorit sa comenteze acest aspect insa considera important rolul acestora cat si rolul organizatiilor internationale care dezvolta programe/proiecte in beneficiul comunitatilor cu romi. *"...mai multe organizatii neguvernamentale din Franta, Spania, Italia se ocupa de problematica romilor .Au dezvoltat proiecte care se ocupa de insertia romilor si rezolvarea unor aspecte concrete in Garla Mare, Punghina, Simian, Drobeta Turnu Severin..."*

In ceea ce priveste prioritatile in vederea imbunatatirii calitatii vietii grupurilor vulnerabile, respondentul considera ca *"... Integrarea copiilor romi in grupurile de elevi majoritari atat la gradinite cat si la scolile primare, gimnaziale, licee; Constientizarea importantei participarii romilor la politicile de sanatate publica prin cresterea numarului de mediatorii sanitari; Cresterea numarului consilierilor pe probleme de romi la institutiile publice si constientizarea acestora ca trebuie sa faca o politica pentru etnia care o reprezinta, nu o politica personala..."* sunt principalele masuri care trebuie abordate in perioada urmatoare.

Consiliul Judetean Mehedinti

Interviul s-a realizat cu d-l Maziliu Liviu, Vicepresedintele Consiliului Judetean Mehedinti

În conformitate cu prevederile art.87, al.1, din Legea nr. 215/2001 a administrației publice locale modificată și republicată, Consiliul Județean este „autoritatea administrației publice locale, constituită la nivel județean pentru coordonarea activității consiliilor comunale, orașenești și municipale, în vederea realizării serviciilor publice de interes județean”. In exercitarea atribuțiilor prevăzute la alin. (1) lit. d), Consiliul Județean asigură, potrivit competențelor sale și în condițiile legii, cadrul necesar pentru furnizarea serviciilor publice de interes județean privind: educația, serviciile sociale pentru protecția copilului, a persoanelor cu handicap, a persoanelor vârstnice, a familiei și a altor persoane sau grupuri aflate în nevoie socială, sănătatea, cultura,

tineretul, sportul, ordinea publică, situațiile de urgență, protecția și refacerea mediului, conservarea, restaurarea și punerea în valoare a monumentelor istorice și de arhitectură, a parcurilor, grădinilor publice și rezervațiilor naturale, evidența persoanelor, podurile și drumurile publice, serviciile comunitare de utilitate publică de interes județean, precum și alimentarea cu gaz metan, alte servicii publice stabilite prin lege.

Având în vedere atribuțiile enunțate mai sus, la întrebarea cum se implică instituția pe care o reprezentați în problematica persoanelor de etnie romă, respondentul a menționat faptul că instituția CJ "...nu prea se implică în problematica romilor. Avem un proiect cu Ambasada Franței care are ca obiectiv aducerea în țară a romilor care locuiesc într-o localitate teritorială franceză. Cred că aceste proiecte influențează în bine viața romilor, pentru că atât timp cât există un sprijin pentru reintegrarea lor aceștia au de câștigat locuințe, locuri de muncă..."

Din punctul de vedere al respondentului, în ultimii ani, situația romilor s-a schimbat în bine. Migrația persoanelor de etnie romă poate fi considerat factor care contribuie pozitiv la îmbunătățirea situației romilor. "...Foarte mulți romi sunt plecați în țări occidentale iar cu ce agonisesc pe acolo vin și investesc în localitatea de unde au plecat, își construiesc case, își cumpără mașini..."

În opinia respondentului, problemele cu care se confruntă românii sunt multiple și legate între ele. "...lipsa locurilor de muncă, lipsa educației, lipsa calificărilor profesionale, neintegrarea socială, marginalizarea acestora, sărăcia..." sunt probleme majore cu care se confruntă populația romă. "...o parte din aceste probleme sunt din vina lor, nu se pot angaja dacă nu au școală, dacă nu au calificări..." Lipsa educației este o problemă prioritară în comunitățile cu romi din Mehedinți. "...încă sunt romi care nici până în ziua de azi nu au înțeles importanța educației și rolul acesteia în viață..." menționează respondentul.

Cu privire la politicile publice adresate comunităților cu romi, respondentul a menționat că "...în general, aceste politici au schimbat viața în bine, au asigurat un venit persoanelor sărace, dar pe de altă parte i-a făcut să se multumească cu puțin, majoritatea romilor sunt asistați social..." În același timp, respondentul menționează importanța strategiei privind incluziunea socială a romilor în contextul în care "...dacă se reușește integrarea romilor în societate, viața lor se poate schimba în bine, vor avea mai multă încredere în ei..."

Respondentul nu cunoaște care sunt cele mai importante măsuri luate la nivel central în ultimii 10 ani legate de problematica persoanelor de etnie romă însă consideră că "...introducerea programului de mediere sanitară și a asistentilor medicali comunitari în comunitățile cu romi..." este pe departe cea mai importantă și benefică măsură în beneficiul romilor.

Cu privire la măsurile adresate populației romă cu efectul cel mai slab, respondentul a făcut referire la campaniile defasurate privind sănătatea reproducției în comunitățile cu romi. "...chiar dacă au fost informate cu privire la metodele de contracepție, femeile romă au continuat să facă copii după copii chiar dacă situația lor financiară era critică..."

În opinia respondentului, Guvernul României și Parlamentul României sunt instituțiile cheie care trebuie implicate în procesul de realizare și implementare a politicilor publice adresate populației de etnie romă. "...Parlamentul României are un rol destul de important pentru că adoptă legi în sensul asta..." În aceeași

masura, respondentul considera ca si ONG-urile au un rol important fiind parteneri ai autoritatilor publice in procesul de incluziune sociala a populatiei de etnie roma. *“... pe viitor consider ca implicarea autoritatilor centrale ar trebui sustinuta si de ONG-uri deoarece cadrul legal exista dar nu prea sunt ONG-uri care sa se implice...”*.

In ceea ce priveste implicarea autoritatilor locale in problematica romilor, respondentul mentioneaza ca acesta implicare este diferentiata de la caz la caz. *“...sunt primarii care au investit in dezvoltarea locala acolo unde exista comunitati de romi si altele care s-au implicat mai putin sau deloc...”* si considera ca rolul autoritatii locale in procesul de rezolvare a problemelor este major. *“... pe viitor ar trebui o implicare mai mare a acestora in ceea ce priveste accesul romilor la apa curenta, canalizare, infrastructura, salubritate...”*.

Cu privire la implicarea ONG-urilor in procesul de rezolvare a problemelor romilor si in parteneriatele cu autoritatile locale/centrale, respondentul considera ca acesta implicare este slaba. *“...in primul rand ca nu exista ONG-uri care sa trateze problemele romilor iar cele care exista nu dispun de oameni pregatiti cu adevarat pentru implementarea unor programe care sa vina in ajutorul romilor...”*. O opinie asemanatoare este mentionata si la intrebarea referitoare la implicarea finantatorilor. *“...implicarea finantatorilor este foarte slaba probabil din cauza faptului ca exista o reticenta in a lansa programe legate de comunitatea roma...”*.

In ceea ce priveste prioritatile in vederea imbunatatirii calitatii vietii grupurilor vulnerabile, respondentul considera ca *“...participarea copiilor romi la educatie, preocuparea pentru gasirea de locuri de munca pentru romi si intocmirea formalitatilor legale pentru cei aflati in campul muncii...”* sunt principalele masuri care trebuie abordate in perioada urmatoare

Interviu cu reprezentatii autoritatilor deconcentrate la nivel judetean

Directia de Sanatate Publica Mehedinti, Directia Judeteana de Asistenta Sociala si Protectia Copilului, Inspectoratul Scola al Judetului Mehedinti, Agentia Judeteana de Ocupare si Formare Profesionala.

Institutiile deconcentrate de la nivel judetean au in atributiile lor implicatii in procesul de incluziune sociala a populatiei de etnie roma din judetul Mehedinti. In conformitate cu strategia Guvernului Romaniei privind incluziunea sociala a populatiei de etnie roma, institutiile deconcentrate, prin reprezentatii lor, sunt parte din Grupul de lucru Mixt din cadrul Institutiei Prefectului, responsabil de realizarea si implementarea masurilor adresate populatiei defavorizate de etnie roma.

In ceea ce priveste caracterizarea situatiei romilor in contextual actual, din raspunsurile analizate constatam ca respondentii incadreaza populatia roma in randul persoanelor defavorizate, excluse social, pentru care autoritatile locale/central fac eforturi pentru a imbunatati situatia in care acestia se afla. In acelasi timp, populatia de etnie roma este considerata ca fiind o populatie *“...privilegiata fata de majoritari. Exista foarte multe proiecte pentru ei, proiecte prin care primesc mai mult decat majoritarii...”* (reprezentata DGASPC). analizand aceste raspunsuri, constam la nivelul judetului Mehedinti, in randul functionarilor din cadrul institutiilor deconcentrate, sunt practicate doua tipuri de discurs: discursul oficial care face referire la vulnerabilitatea populatiei de romi si discursul neoficial care face referire la faptul ca romii sunt o categorie privilegiata din punctul de vedere al oportunitatilor de finantare si al preocuparii institutiilor europene.

Principalele probleme cu care se confrunta populatia de etnie roma sunt: lipsa accesului la aducatie, lipsa accesului la serviciile de sanatate; Lipsa locurilor de munca; Abandonul scolar; Lipsa investitiilor si a locurilor de munca in mediul rural; Lipsa posibilitatii de a practica agricultura de subzistenta deoarece nu au pamant; Lipsa unor calificari care sa le permita calificarea; Lipsa disponibilitatii de a munci; Mariajele timpurii (tradiții/cultura roma). Porinind de la problemele mentionate mai sus, la intrebarea care este problema prioritara a comunitatilor cu romi, respondentii au mentionat lipsa educatiei in randul romilor. *“...educatia este o problema prioritara in comunitatile cu romi. Fara educatiei nu poti avea un loc de munca si asta este o alte problema prioritara a comunitatilor cu romi...”* (reprezentant AJOFM).

In ceea ce priveste rolul politicilor publice in viata romilor, respondentii au mentionat ca aceste politici nu au avut un rol important pentru incluziunea sociala a acestei categorii de populatie vulnerabila. Reprezentatul AJOFM considera ca *“...ca aceste politici au avut o influenta pozitiva asupra romilor prin faptul ca au fost luati in seama si ca s-a manifestat o preocupare si i-a ajutat sa se integreze in societate...”*. Reprezentatul DSP considera ca *“...aceste politici nu au influentat in vreun fel viata etnicilor romi...”* iar reprezentatul DGASPC mentioneaza ca *“...Aceste politici sunt doar pe hartie, in realitate nu se face nimic pentru romi. Ca sa se poata schimba in bine viata romilor cel mai important este sa se identifice problemele reale ale acestora, care sunt diferite de la localitate la localitate. Trebuie cercetat de jos in sus, de la oamenii de rand la autoritati, nu invers...”*.

Cu privire la masurile importante adoptate in beneficiul romilor, acestea difera de la o institutie la alta. Reprezentatul DSP considera ca cea mai importanta masura a fost programul de mediere sanitara pentru comunitatile cu romi. Prin intermediul acestui program a crescut adresabilitatea la serviciile de sanatate ale populatiei si nivelul de educatie sanitara. Reprezentatul AJOFM considera ca cea mai importanta masura a fost masura improprietarii romilor cu teren arabil fara posibilitatea de a-l instraina. Prin intermediul acestei masuri autoritatile au dat posibilitatea romilor sa munceasca sa-si asigure traiul de zi cu zi. Reprezentatul DGASPC considera ca cea mai importanta masura o constitie angajarea asistentilor maternali de etnie roma si programele de ajutor derulate cu ajutorul bisericii.

Referitor la cea mai slaba masura luata in beneficiul romilor, respondentii au mentionat ca strategia de incluziune sociala a romilor este o masura slaba deoarece *“... s-a incearcas ca aceasta integrare sa se faca intr-un ritm fortat care le impune romilor sa isi piarda obiceiurile si traditiile lor, romii fiind un grup etnic cu multe obiceiuri si traditii...”* (reprezentant DGASPC). O alta masura slaba mentionata de respondent este legata de obligativitatea parintilor de a-si trimite copiii la scoala. Din punctul de vedere al reprezentatului AJOFM acesta masura a condus la cresterea ratei de abandon scolar in randul copiilor romi. Reprezentatul DSP considera ca cea mai slaba masura adoptata de autoritatile competente este trecerea mediatorilor sanitari in subordinea autoritatilor locale. Prin intermediul acestei masuri s-a redus accesul romilor la actiunile de sanatate publica si educatie sanitara.

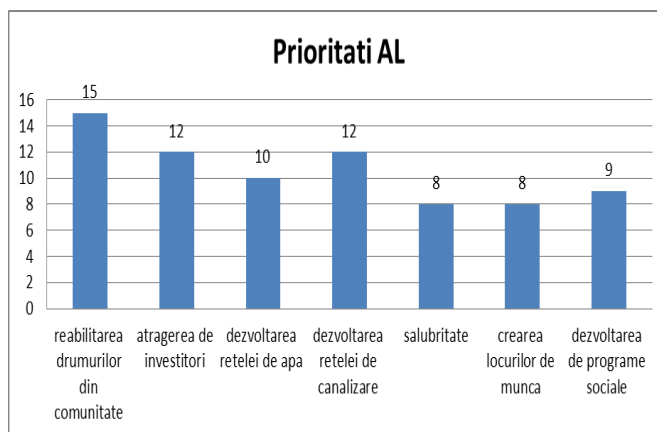
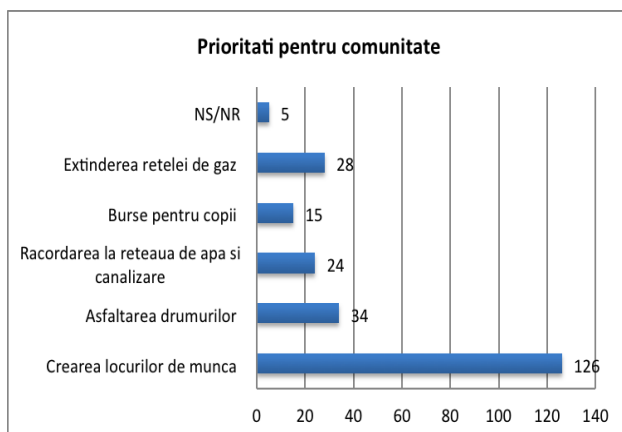
In ceea ce priveste recomandarile respondentilor referitoare la masurile ce trebuie adoptate in beneficiul comunitatilor cu romi, acestea sunt: Scolarizarea romilor si calificarea in diverse meserii; Implicarea si responsabilitatea comunitatilor cu romi in procesul de realizare masurilor ce ii vizeaza; implicarea activa a reprezentantilor organizatiilor romilor, realizarea de programe educationale pentru romi; Integrearea romilor in posturi de decizie in anumite structuri sociale; Inregistrarea corecta a lor intr-o baza de date deoarece ei

nu se declara ca sunt romi de teama ca nu sunt tratati ca majoritarii; Participarea copiilor romi la sistemul de educatie: gradinita, scoala primara si gimnaziala, liceu, facultate; Introducerea unui program after school in scolile gimnaziale pentru ca foarte multi copii romi nu au cum sa isi pregateasca lectiile acasa deoarece nu are cine sa ii ajute la teme; Interzicerea casatoriilor timpurii care afecteaza viata copiilor.

3. CONCLUZII FINALE SI RECOMANDARI

Analizand rezultatele obtinute in cadrul acestei cercetari constatam ca la nivelul autoritatilor publice exista doua tipuri de discurs: 1. Discursul oficial in care romii sunt considerati o categorie de populatie vulnerabila care are nevoie de o interventie rapida din partea statului prin planuri de masuri, programe si proiecte cu tinta pe procesul de incluziune sociala si 2. Discursul neoficial in care romii sunt considerati o categorie de populatie privilegiata, care beneficiaza de atentia autoritatilor nationale si internationale, programe si proiecte care le aduc venituri in plus si care nu fac nimic pentru a-si schimba comportamentul.

O alta situatie care apare in urma acestei cercetari este faptul ca, la intrebarea “care este problema prioritara a comunitatilor cu romi”, analizand raspunsurile constatam ca autoritatile locale nu cunosc foarte bine situatia reala din comunitatile cu romi pe care le administreaza. La nivel comunitar, respondentii au mentionat ca problema prioritara este lipsa locurilor de munca cu focus pe identificarea oportunitatilor de incluziune pe piata fortei de munca, bazat pe nivelul instruirii lor, iar la nivelul autoritatilor locale (primarii), problema prioritara a comunitatilor cu romi este lipsa infrastructurii (drumuri neasfaltate, lipsa retea apa si canalizare), situatie fata de care respondentii romi au mentionat ca nu este atat de urgenta si ca le afecteaza in totalitate viata de zi cu zi.

La nivelul autoritatilor judetene, problemele prioritare sunt mentionate in functie de specificul institutiei deconcentrate in care este incadrat respondentul. De exemplu DSP considera lipsa educatiei sanitare o problema urgenta, AJOFM considera lipsa educatiei scolare o problema urgenta iar DGASPC considera ca o problema urgenta este saracia, marea majoritate a romilor fiind incadrata in categoria asistatilor sociali. La nivelul institutiilor reprezentative de la nivel judetean (Consiliul Judetean si Institutia Prefectului) problemele urgente sunt migratia romilor, lipsa educatiei (reprezentat CJ) si pe de alta parte lipsa constientizarii cetatenilor de etnie roma ca au aceleasi drepturi ca majoritarii. (institutia Prefectului). Toate problemele considerate fiind urgente de catre respondentii de la nivelul autoritatilor judetene sunt complementare, unele dintre ele fiind chiar dependente, si coroborate cu problemele mentionate de respondentii de la nivel locale, pot determina universul stiintific pentru o nota de fundamentare a unui plan de actiune judetean centrat pe nevoia de incluziune sociala a populatiei de etnie roma.

O alta concluzie importanta a acestui studiu este faptul ca, politicile publice dezvoltate la nivel judetean si national, nu au luat in calcul diferentele culturale ale neamurilor de romi existente in judetul Mehedinti. Peste 55% dintre respondentii cercetarii sunt romi traditionali, vorbitori de limba romany (ursari si caldarari), pastratori ai traditiilorcu nevoii diferite fata de romii asimilati. Schimbarea comportamentului romilor traditional se constituie intr-un proces mai lung, care trebuie sa aiba la baza conceptul de incluziune culturala, comparativ cu schimbarea comportamentului romilor asimilati (diferenta dintre acestia si populatia majoritata este data fie de culoarea pielii sau de declaratia de apartenenta etnica) care trebuie sa aiba la baza conceptul incluziunii sociale, acestia fiind incadrati in categoria de populatie vulnerabila/asistata social.

In ceea ce priveste procesul de rezolvarea a problemelor, a nivelul respondentilor constatam ca peste 65% isi rezolva problemele singuri, cu ajutorul liderului din comunitate sau ajutati de rude/vecini. Daca analizam raspunsurile reprezentatilor autoritatilor locale, constatam ca exista o contradictie cu situatia din teren, acestia mentionand ca atunci cand cetatenii au o problema fac tot posibilul sa rezolve situatiile in beneficiul cetatenilor.

Referitor la la nivelul de incredere a cetatenilor romi in relatia cu autoritatile locale, constam ca peste 72% dintre respondent au mentionat ca au incredere mica sau deloc in reprezentatii autoritatilor locale. In procesul de luare a deciziilor la nivel local, constatam ca peste 78% dintre respondenti au raspuns ca nu sunt consultati atunci cand se iau decizii importante in localitate. Analizand raspunsurile reprezentatilor AL constatam o noua contradictie. Respondentii din randul AL au mentionat in unanimitate ca, atunci cand sunt luate decizii importante pentru comunitate, autoritatea locala se consulta cu cetatenii.

In ceea ce priveste evolutia situatiei populatiei rome in perioada urmatoare, 24% dintre respondenti au mentionat ca sunt optimisti cu privire la schimbarea situatiei lor, 42% considera ca situatia va fi la fel si 28% considera ca situatia va evolua in rau. Daca analizam indicatorul "mai bine" si indicatorul "mai rau", constatam ca la nivelul judetului Mehedinti, in comunitatile cu romi, populatia de etnie roma se imparte in doua categorii: persoane apartinand populatiei de etnie roma optimiste (situatie datorata nivelului de instruire si situatia veniturilor, persoane care locuiesc in mediul urban cu acces la servicii si oportunitati) si persoane de etnie roma realiste, care se confrunta cu un grad ridicat de saracie datorat nivelului minim de educatie, locuiesc in mediul rural, cu acces limitat la oportunitati de informare.

Cu privire la tratamentul diferentiat al romilor atunci cand se adreseaza serviciilor publice, din raspunsurile primite de la respondentii romi se adevereste ipoteza ca romii sunt tratati diferentiat. Peste 58% dintre respondenti mentioneaza ca sunt tratati diferit atunci cand se adreseaza serviciilor oferite de primarie, 66% mentioneaza ca sunt tratati diferit atunci cand se adreseaza serviciilor medicale, 68% mentioneaza ca sunt tratati diferentiat atunci cand se adreseaza serviciilor de ocupare (atat de catre institutii cat si de catre angajatori). Insa, pornind de la aceiasi ipoteza, la intrebarea daca romii sunt tratati diferentiat atunci cand se adreseaza sevicilor publice, raspunsurile respondentii din randul autoritatilor locale sunt contradictorii. In general respondentii din randul primarilor sau viceprimarilor mentioneaza ca romii nu sunt tratati diferentait atunci cand se adreseaza serviciilor publice cu mentiunea "... cand un cetatean se adreseaza institutiei noastre noi nu tinem cont de etnia lui ci incercam sa rezolvam problema, bineinteles daca este de competenta noastra..." (primar AL). In schimb, respondentii din randul consilierilor locali alesi sau

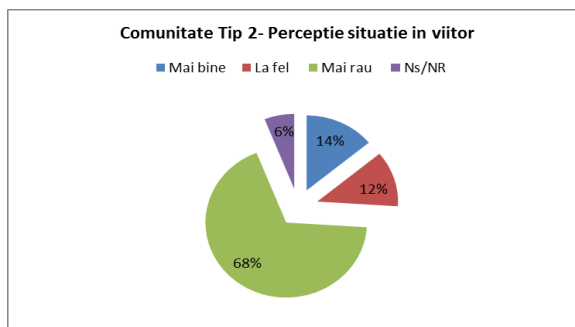
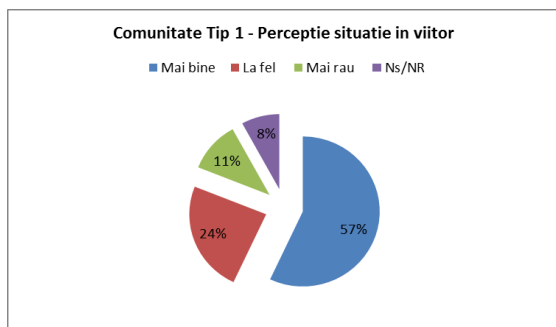
secretarilor de primarie, admit faptul ca sunt cazuri in care cetatenii de etnie roma sunt tratati diferentiat de lucuratorii autoritatilor locale, din considerente etnice. Chiar daca unii dintre reprezentatii autoritatilor mentioneaza tratamentul egal al cetatenilor in fata legii, concluzia generala este ca la nivelul judetului Mehedinti, in marea majoritate a cazurilor, romii sunt tratati diferentiat de catre lucuratorii autoritatilor locale.

Intorcandu-ne la tipologia comunitatilor din judetul Mehedinti, analizand datele socio-demografice referitoare la respondentii din comunitatile selectate in cadrul programului de cercetare, constatam ca putem sa analizam comunitatile cu romi din doua perspective: perspectiva traditionala, de apartenenta la grup (comunitati cu romi traditionale si comunitati cu romi asimilate) si perspectiva nevoilor (nevoia primara de supravietuire, siguranta si securitate personala si nevoia de apartenenta si recunoastere sociala).

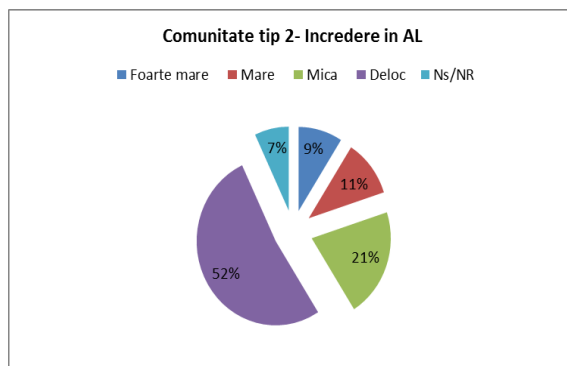
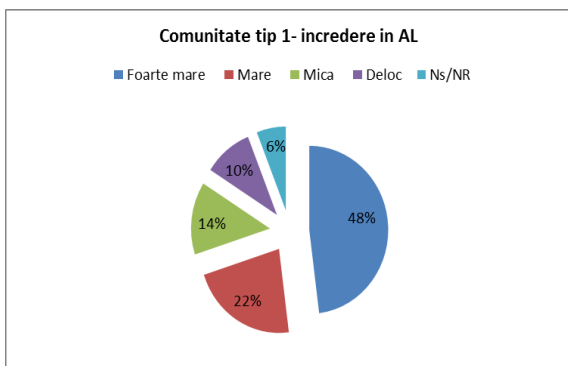
Comunitatea de tip 1	Comunitatea de tip 2
nevoi: apa, hrana, adapost, nevoi fiziologice primare, siguranta si securitate personala, nevoi sociale si de apartenenta ,	nevoi: apa, hrana, adapost, nevoi fiziologice primare, siguranta si securitate personala, nevoi sociale si de apartenenta, nevoia de recunoastere sociala.

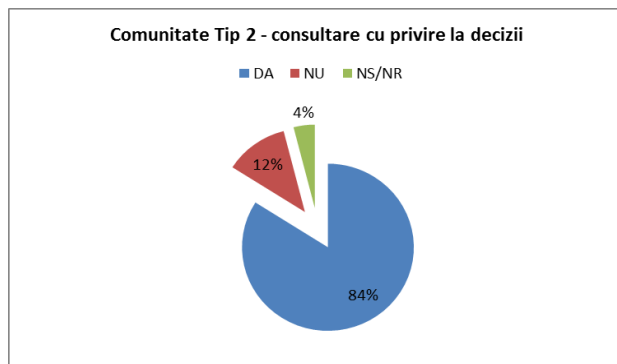
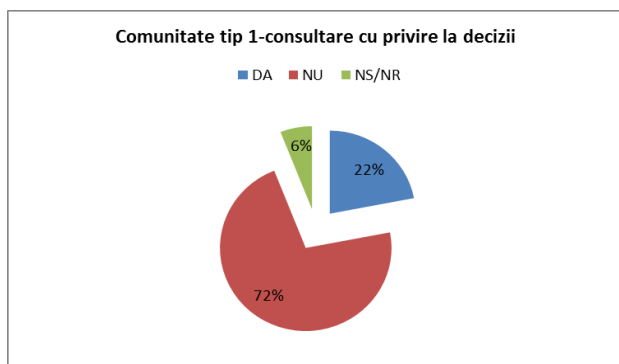
Analizand cele doua tipuri de comunitati din perspectiva rezolvarii problemelor si proiectarii in viitor, constatam ca la nivelul judetului Mehedinti sunt comunitati cu cetateni de etnie roma optimisti cu privire la viitorul comunitatii si cetateni de etnie roma pesimisti. Nivelul de optimism este dat de increderea pe care acestia o au in rolul autoritatilor locale si liderilor locale, precum si de cunostintele pe care acestia le au cu privire la documentele de politici publice adresate comunitatilor cu romi.

La nivelul judetului Mehedinti, increderea cetatenilor de etnie roma in autoritatile locale si implicarea acestora in procesul de luare a deciziilor si rezolvarii problemelor este impartita. La nivelul comunitatii de tip 1, unde nevoile de securitate si nevoile sociale sunt prioritare, se observa o incredere mare in rolul autoritatilor locale. In comunitatile de tip 2, unde nevoile de sociale si de recunoastere a statutului sunt prioritare, observam un grad ridicat de neincredere in rolul autoritatilor locale.

Cu privire la procesul de luare a deciziilor, analizand raspunsurile celor doua tipuri de comunitati observam ca la nivelul comunitatii de tip 1, bazat pe increderea in rolul AL, respondentii nu considera prioritar sa fie consultati de reprezentatii locali cu privire la deciziile importante. In schimb la nivelul comunitatii de tip 2, respondentii considera foarte important procesul de consultare cu privire la deciziile care le afecteaza viitorul si isi doresc participarea la intalnirile de luare a deciziei. *"...eu vreau sa participa la intalniri atunci cand se iau decizii. Vreau sa aud si eu cu urechile mele care este planul lor pentru noi..."* (respondent rom).

In ceea ce priveste nevoile exprimate, din raspunsurile respondentilor constatam ca acestea difera in functie de tipul de nevoi clasificate in piramida nevoilor si de tipul de comunitate descrisa mai sus.

Comunitate de tip 1	Comunitate de tip 2
"...sa am un loc de munca stabil de unde sa stiu ca primesc un salariu decent..."	"...sa avem ce sa mancam cu copiii noastri..."
"...sa avem acces la servicii medicale si ne invatam sa prevenim bolile..."	"...sanatate de la Dzeu daca nu ne poate oferi medicul..."
"...sa nu mai fim discriminati, sa fim tratati egal ca oamenii..."	"...chiar daca suntem saraci, sa fim si noi vazuti ca oamenii..."
"...sa ne bucuram de protectia statului si sa beneficiem de drepturile noastre de cetateni..."	"...sa aiba copiii mei imbracaminte si ce le trebuie pentru scoala..."
	"...sa ne gasim si noi ceva de munca sa punem paine"

<p>“...sa vad ca tinerii romi sunt civilizati si isi cauta un loc de munca...”</p> <p>“... sa nu imi fie rusine ca sunt rom (tigan)...”</p> <p>“...sa oferim un trai mai bun copiilor nostrii...”</p> <p>“...profesorii sa ii ajute mai mult pe copii noastrii pentru au capacitate buna de invatare...”</p> <p>“...sa vad ca oamenii din comunitatea mea sunt sanatosi si ca au ce le trebuie pentru un trai bun...”</p>	<p>pe masa la copii...”</p> <p>“...sa nu mai avem atatea probleme ca m-am saturat...”</p> <p>“...sa ne permitem sin oi sa avem un trai cat de cat...”</p> <p>“...sa invete copii sa citeasca si sa scrie...”</p> <p>“...daca se poate, sa primim si noi ajutoare...”</p>
---	--

In ceea ce priveste decalajele socio-economice ale membrilor comunitatilor cu romi din judetul Mehedinti trebuie sa mentionam faptul ca, in comunitatile incluse in studiu, romii reprezinta un grup format dintr-un numar semnificativ de mare, cu un procent semnificativ de familii vulnerabile, care se lupta zilnic cu probloematica saraciei. Conform raspunsurilor lor, in marea majoritate a cazurilor, veniturile obtinute sunt insuficiente pentru a asigura traiul de zi cu zi.

Respondentii care traiesc in saracie prioritizeaza nevoile avand un orizont de proiectie in timp de maxim o zi, axandu-se pe nevoile de supravietuire (hrana, adapost) in detrimentul satisfacerii nevoilor de sanatate, educatie, transport, formare, etc. Romii au un nivel ridicat de dependenta, majoritatea veniturilor provenind din diferite forme de asistenta sociala (ajutor social, alocatii,etc), astfel fiind prinsi intr-o capcana a inactivitatii.

Starea de sanatate a romilor este una precara, iar accesul la servicii este unul limitat (lipsa asigurarilor de sanatate, distante mari intre comunitate si cel mai apropiat punct sanitar, lipsa informatiilor privind accesul la servicii, lipsa de informatii privind drepturile si obligatiile privind sanatatea, nivelul redus de cunostinte privind factorii care influenteaza negativ starea de sanatate). Daca analizam datele obtinute constatam, peste 45% dintre respondenții își apreciază starea de sănătate ca fiind buna si foarte buna. Acesta situatie ne determina sa afirmăm că, in lipsa unui diagnostic sau a simptomelor unei boli, romii sunt mai optimiști în aprecierea stării de sănătate.

In domeniul ocuparii, lipsa unui loc de munca stabil afecteaza in proportie foarte mare populatia de etnie roma. Principalele cause care conduc la aceasta situatie sunt: lipsa pregatiri profesionale, lipsa locurilor de munca la nivel local, lipsa oportunitatilor antreprenoriale la nivel local, discriminarea la locul de munca, lipsa programelor de pregatire profesionala si incluziune pe piata fortei de munca. Din raspunsurile primite a rezultat faptul ca exista un interes din partea romilor de a participa la programe de pregatire profesionala si incluziune pe piata fortei de munca in sa adaptate nivelului lor de instruire. Una dintre barierele mentionate de respondenti in procesul de incluziune pe piata fortei de munca este lipsa educatiei care sa permita participarea la cursuri de pregatire conform normelor ANC.

In ceea ce priveste locuirea, in continuare romii traiesc in comunitati izolate, cu situatii locative neoficiale, in zone cu riscuri naturale (inundatii), in locuinte aglomerate, avand conditii de locuit precare. Distanta fata de scoala, unitati sanitare, autoritatea locala este de obicei mare, in conditiile in care nu exista mijloace de transport in comun sau posibilitatile de transport/resursele sunt limitate.

Inegalitatea sanselor pentru romi incepe foarte devreme in viata, printr-un acces inadecvat la educatie timpurie in cadrul familiei vulnerabile (minima socializare in familie privind comportamentul copilului aflat in diferite ipostaze sociale). Familia este supusa unei situatii socio-economice precare, ceea ce afecteaza in mod direct si ireversibil structurarea adecvata a personalitatii copiilor si procesul de integrare sociala primara a acestora.

Lipsa resurselor familiei determina probleme de acces la servicii educationale pentru copii, avand astfel efecte asupra celor doua etape de socializare a copilului (familiala si educationala), determinand lipsa inegrarii normative si a celor comunicationale, cu efect tardiv asupra integrarii functionale a individului devenit adult (a treia etapa de integrare – rolul de cetatean, sot, parinte).

Casatoriile timpurii si migratia romilor adulti sunt probleme care afecteaza procesul de dezvoltare armonioasa al copiilor din comunitatile cu romi. Aceste probleme sunt mentionate de catre reprezentatii autoritatilor locale si constientizate de catre marea majoritate a respondentilor romi. Procesul de schimbare a comportamentului romilor este un proces lung bazat mai degraba pe conceptul de inclusiune culturala a romilor. In judetul Mehedinti regasim un numar semnificativ de romi traditionali (ursari si caldarari) al caror schimbare de comportament nu se poate realiza doar pe baza unor campanii de informare organizate de catre institutiile abilitate. Este nevoie de o schimbare de mentalitate intracomunitara bazata pe capacitatea de convingere a liderilor formali si informali ai romilor.

“Problematica roma” nu este o problema de natura etnica ci, mai degraba, de natura socio-economica iar rezolvarea trebuie sa urmareasca vulnerabilitatile la modul individual. Accesul cetatenilor la servicii publice este o conditie obligatorie intr-o societate care nu discrimineaza.

Abordarea problematii romilor necesita o schimbare de gandire: de la o gandire generala orientata etnic, catre o gandire orientata catre necesitatile socio-economice ale indivizilor care compun cele doua tipuri de comunitati. Interventiile autoritatilor trebuie sa se centreze pe nevoile comunitatilor vulnerabile (care frecvent sunt comunitati mixte din punct de vedere etnic si social).

Pentru perioada urmatoare, autoritatile locale si judetene din Mehedinti trebuie sa aiba ca prioritate principala dezvoltarea unui plan judetean de actiune, bazat pe pricipiile incluziunii sociale si egalitatii de sanse, care sa contribuie, pe de o parte la incluziunea pe piata fortei de munca a persoanelor aflate in cautarea unui loc de munca si de de alta parte, la redarea demnitatii umane acestei categorii de populatie vulnerabila.

Echipa responsabila de realizarea studiului:

Autorii studiului: **Dr. Soc. Daniel Radulescu (Sastipen), Dr. Soc. Georgel Radulescu (Sastipen), Drd. Iulian Paraschiv (PRPE Bucuresti)**

Operatori culegere date: **Ionescu Cornel (PRPE Mehedinti), Madalina Manescu(PRPE Mehedinti), Otto Mihai (PRPE Mehedinti), Ana Viorela Moisin (PRPE Mehedinti), Lucian Moldoveanu (PRPE Mehedinti), Simona Carabineanu (PRPE Gorj), Feraru George (PRPE Gorj), Patru Emil (PRPE Gorj), Bataiosu Madalin (PRPE Gorj), Alin Luta (PRPE Gorj), Nelu Pavel (Consilier Judetean Gorj), Claudiu Luta (PRPE Gorj), Alin Bobu (consilier BRJ Gorj), Cristina Pavel (PRPE Gorj), Denisa Pavel (PRPE Gorj).**

Operatori introducere si analiza date: **Marius Radulescu (Sastipen), Gurin Claudiu (Sastipen), Radu Anuti (Sastipen).**